

Αριθμός 2365/2013

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Β΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 13 Φεβρουαρίου 2013 με την εξής σύνθεση: Φ. Αρναούτογλου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Β΄ Τμήματος, Ν. Μαρκουλάκης Α.-Γ. Βώρος, Ε. Νίκα, Γ. Τσιμέκας, Σύμβουλοι, Αγ. Σδράκα, Ι. Δημητρακόπουλος, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Ι. Μητροτάσιος, Γραμματέας του Β΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από 12 Νοεμβρίου 2009 αίτηση:

της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία "ΦΑΓΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.", που εδρεύει στη Μεταμόρφωση Αττικής (οδός Ερμού αρ. 35), η οποία παρέστη με το δικηγόρο Γεώργιο Γεωργίου-Κωστακόπουλο (Α.Μ. 7768), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο,

κατά της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα αρ. 1 και Πατησίων), η οποία παρέστη με το δικηγόρο Γεώργιο Γεραπετρίτη (Α.Μ. 2136 Δ.Σ. Πειραιά), που τον διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή η αναιρεσεύουσα εταιρεία επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 1616/2009 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Πάρεδρου Ι. Δημητρακόπουλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο της αναιρεσεύουσας εταιρείας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση

και τον πληρεξούσιο της αναιρεσίβλητης Επιτροπής, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 2435996, 2465997, 2465900, 2465899, 2465898, 1048624, 1048623, 10486'9/2009 ειδικά γραμμάτια παραβόλου, σειράς Α').

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 1616/2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, κατά το μέρος της με το οποίο απορρίφθηκε προσφυγή της αναιρεσεύουσας κατά της 369/V/2007 απόφασης της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με την εν λόγω πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού (α) διαπιστώθηκε συμμετοχή της ΦΑΓΕ σε συμφωνία καθορισμού τιμών και κατανομής πηγών εφοδιασμού στην αγορά του αγελαδινού γάλακτος, με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 1 του Ν. 703/1977 (Α' 278) και του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης Ευρωπαϊκής Κοινότητας (στο εξής, Συνθήκη ΕΚ), (β) διαπιστώθηκε ότι η ένωση επιχειρήσεων «Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων» (στο εξής, ΣΕΒΓΑΠ), της οποίας μέλος ήταν και η αναιρεσεύουσα, παραβίασε, οια του καθορισμού τιμών μεταξύ γαλακτοβιομηχανιών, τα άρθρα 1 του Ν. 703/1977 και 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, (γ) διαπιστώθηκε ότι η αναιρεσεύουσα συμμετείχε με άλλες γαλακτοβιομηχανίες σε συμφωνία καθορισμού τιμών και εκπτώσεων στην αγορά γιαουρτιού, με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 1 του Ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, (δ) αναφορικά με την πρώτη παράβαση, επιβλήθηκε στην ήδη αναιρεσεύουσα πρόστιμο 9.130.320 ευρώ και αυτή υποχρεώθηκε να παραλείψει την παράβαση στο

μέλλον, (ε) ως προς τη δεύτερη παράβαση, η ήδη αναιρεσείουσα απειλήθηκε, ως μέλος του ΣΕΒΓΑΠ, με πρόστιμο 5.000.000 ευρώ και χρηματική ποινή 10.000 ευρώ για κάθε ημέρα συνέχισης της παράβασης, και (στ) ως προς την τρίτη παράβαση, αυτή υποχρεώθηκε να παραλείψει τη σχετική παράβαση στο μέλλον και επιβλήθηκε σε βάρος της συνολικό πρόστιμο ύψους 230.906 ευρώ. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση περιορίστηκε, κατά μερική αποδοχή της προσφυγής, το ως άνω πρόστιμο για την πρώτη παράβαση σε 6.086.880 ευρώ, ενώ διατάχθηκε η επιπλοκή στην ήδη αναιρεσείουσα μερους (ειδικότερα, 30.000 ευρώ) του παραβόλου (100.000 ευρώ) που αυτή είχε καταβάλει για τη συζήτηση της προσφυγής, βάσει της παραγράφου 5 του άρθρου 14 του Ν. 703/1977, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 20 του Ν. 3373/2005 (Α' 188). Η υπόθεση παραπέμφθηκε προς εκδίκαση στην επταμελή σύνθεση του Β' Τμήματος του Δικαστηρίου με την 3717/2012 απόφαση της πενταμελούς σύνθεσης του Τμήματος.

3. Επειδή, στο άρθρ. 7 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 2690/1999 (Α' 45) ορίζονται τα εξής:

«1. Τα διοικητικά όργανα, μονομελή ή συλλογικά, πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

2. Τα μονομελή όργανα, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων, οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον:

α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης, ή β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους, ή γ) έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιόζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

3. Το όργανο ή το μέλος του συλλογικού οργάνου, εφόσον κρίνει ότι συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος που επιβάλλει την αποχή του, οφείλει να το δηλώσει αμέσως στην προϊστομένη αρχή ή στον προεδρεύοντα του

συλλογικού οργάνου, αντιστοίχως και να απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια. Στις περιπτώσεις αυτές, η προϊστάμενη αρχή, ή το συλλογικό όργανο, αποφαινεται το ταχύτερο δυνατόν. [...]». Σύμφωνα με την ανωτέρω ρύθμιση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η οποία αποδίδει σχετική γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, απορρέουσα από τη συνταγματική αρχή του κράτους δικαίου (βλ. ΣτΕ 2243/2011 επταμ.), αν μονομελές όργανο της Διοίκησης που έχει συγγένεια εξ αίματος εκ πλαγίου μέχρι και τετάρτου βαθμού (όπως έχουν τα πρώτα ξαδέλφια) με κάποιον από τους ενδιαφερόμενους προβαίνει στη λήψη απόφασης ή στη διατύπωση σχετικής γνώμης ή πρότασης, δημιουργείται εύλογη υπόνοια μεροληψίας κατά την κρίση της οικείας υπόθεσης από τη Διοίκηση, η οποία άγει, κατ' αρχήν, σε ακυρότητα της εκδοθείσας απόφασης. Αντίθετα η διενέργεια, στο πλαίσιο ορισμένης ελεγκτικής διοικητικής διαδικασίας, από τέτοιο διοικητικό όργανο προπαρασκευαστικών νομικών πράξεων, που δεν συνίστανται σε διατύπωση γνώμης ή πρότασης, ειδικότερα δε η έκδοση διαδικαστικών πράξεων για τη διερεύνηση του ενδεχόμενου παράβασης από επιχειρήσεις της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και για τη συλλογή σχετικών πληροφοριών, στοιχείων και εν γένει αποδεικτικού υλικού, δεν είναι ικανή, αυτή καθαυτή, να θεμελιώσει αντικειμενικά δικαιολογημένη αμφιβολία για την αμεροληψία της κρίσης της υπόθεσης από άλλο όργανο της Διοίκησης και να οδηγήσει σε ακυρότητα των συλλεγόντων στοιχείων και της διοικητικής πράξης με την οποία διαπιστώθηκε η τέλεση παράβασης και επιβλήθηκε κύρωση γι' αυτήν.

4. Επειδή, με την προσφυγή της, η ήδη αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η επίδικη πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι παράνομη, λόγω παραβίασης της αρχής της αμεροληψίας, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, διότι η της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού που ήταν αρμόδιο και για τα γαλακτοκομικά προϊόντα είχε συμμετοχή στη διερεύνηση της υπόθεσης, ενώ είχε συγγένεια τετάρτου βαθμού με τον Πρόεδρο της εταιρείας

ΜΕΒΓΑΛ, που ήταν ενδιαφερόμενη, λαμβανομένου υπόψη ότι κατά το κρίσιμο χρόνο είχε κινήσει διαδικασία υπαγωγής της στο καθεστώς επιείκειας. Ο λόγος απορρίφθηκε από το Διοικητικό Εφετείο, με το ακόλουθο σκεπτικό: «[Ο]πως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η εν λόγω υπάλληλος, ναι μεν υπηρετούσε ως

της Α' Δ/σης Εφαρμογής της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.), το οποίο μεταξύ άλλων είχε αρμοδιότητα και για τα γαλακτοκομικά προϊόντα, δεν συμμετείχε, όμως, στη σχετική με αυτά έρευνα, διότι, αφενός, δεν συμπεριελήφθη στην Ομάδα Εργασίας που συγκροτήθηκε για τη συγκεκριμένη έρευνα με απόφαση του Γενικού Διευθυντή της Ε.Α. (αποφ. 1511/16-3-2006), αφετέρου, όταν, μεταγενέστερα με απόφαση του Προέδρου της Ε.Α. (5887/15-9-2006) διαλύθηκε η ανωτέρω Ομάδα Εργασίας και ο φάκελος εντάχθηκε εκ νέου στο αρμόδιο τμήμα της Γ.Δ.Α., η υπάλληλος ζήτησε εγγράφως να εξακολουθήσει να μη χειρίζεται ως του αρμοδίου τμήματος την έρευνα στον κλάδο των γαλακτοκομικών προϊόντων (αριθ. πρωτ. ΕΜ 13/18-9-2006).». Με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η ως άνω κρίση του δικάσαντος Εφετείου ενέχει εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 7 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, δεδομένου ότι η διενέργεια διαδικαστικών πράξεων αρκεί για να προσβληθεί το τεκμήριο αμεροληψίας.

5. Επειδή, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά παραπάνω στη σκέψη 3, το Εφετείο νομίμως, ανεξαρτήτως αδικότερης αιτιολογίας, απέρριψε τον προαναφερόμενο λόγο προσφυγής, και τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθούν.

6. Επειδή, ακόμα κι αν θεωρηθεί ότι η επίμαχη υπόθεση αφορά σε κατηγορίες «ποινικής φύσης», κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), με συνέπεια η ήδη αναιρεσείουσα να είχε το δικαίωμα να κριθούν οι κατηγορίες αυτές από δικαστήριο που παρέχει τις προβλεπόμενες στη διάταξη αυτή

εγγυήσεις, πάντως, η εν λόγω διάταξη δεν απαγορεύει, σε περίπτωση παράβασης διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού, τη διαπίστωση της παράβασης και την επιβολή «ποινής» από διοικητική αρχή που δεν πληροί τις απαιτήσεις της διάταξης αυτής, όπως η Επιτροπή Ανταγωνισμού, εφόσον η σχετική διοικητική πράξη υπόκειται σε ένδικο βοήθημα ενώπιον δικαιοδοτικού οργάνου που πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ (βλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 27.9.2011 στην υπόθεση 43509/08, Menarini Diagnostics κατά Ιταλίας, σκέψεις 58-59), ίσως δε ένδικο βοήθημα είναι η προσφυγή ουσίας κατά αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Τούτων έπεται ότι, σε σχέση με τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, προβάλλεται αβασίμως παραβίαση του κατά το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ δικαιώματος κάθε προσώπου για εκδίκαση «ποινικής» υπόθεσής του απο αμεροληπτο δικαστήριο.

7. Επειδή, κατά το άρθρο 8γ του ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 2296/1995 (Α' 43) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 14 του ν. 2837/2000 (Α' 178), ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού έχει, σύμφωνα με το νόμο, τις κανονιστικές πράξεις και τις αποφάσεις της Ολομέλειας αυτής, την ευθύνη της λειτουργίας της και ασκεί τις προς τούτο αρμοδιότητες, ιδίως δε, μεταξύ άλλων, συντονίζει και κατευθύνει τη Γραμματεία της και αποφασίζει για τη διενέργεια αυτεπάγγελτων ελέγχων από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 703/1977, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 2296/1995, ο Επιτροπή Ανταγωνισμού συγκροτείται από τριτικά μέλη, ένα εκ των οποίων είναι ο Πρόεδρός της.

8. Επειδή, με την προσφυγή της, η ήδη αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η επίδικη πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι παράνομη, λόγω παραβίασης της αρχής της αμεροληψίας, διότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που συμμετείχε στη λήψη της επίδικης απόφασης της, είχε

αποφασίσει τη διενέργεια από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού αυτεπάγγελτου ελέγχου για την επίμαχη υπόθεση, με συνέπεια να ενεργήσει ταυτόχρονα ως ελεγκτικό και ως αποφασιστικό όργανο. Ο λόγος απορρίφθηκε από το Διοικητικό Εφετείο με το εξής σκεπτικό: «Όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 8γ παρ. 1 του ν.703/1977, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού εκπροσωπεί την Επιτροπή, έχει την ευθύνη της λειτουργίας της και ασκεί γενικής φύσεως αρμοδιότητες ως διοικητικός προϊστάμενος των υπηρεσιών της, μεταξύ των οποίων την αρμοδιότητα να απουσιάζει για τη διενέργεια αυτεπαγγέλτων ελέγχων από τη Γ.Δ.Α.. Ενόψει αυτών, δεν τίθεται ζήτημα παραβιάσεως της αρχής της αμεροληψίας της Διοικήσεως εκ του γεγονότος ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ο οποίος εξέδωσε την απόφαση για τη διενέργεια αυτεπάγγελτου ελέγχου στον κλάδο των γαλακτοκομικών προϊόντων, μετείχε στη σύνθεση της Επιτροπής κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης [...]». Με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η ως άνω κρίση του δικάσαντος Εφετείου είναι παράνομη, ως ενέχουσα εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των κανόνων που αφορούν στη σύνθεση συλλογικών οργάνων, στην προσβολή του τεκμηρίου αμεροληψίας και στο δικαίωμα σε δίκαιη δίκη κατά το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ.

9. Επειδή, σύμφωνα με τα κριθέντα στη σκέψη 6, ο ως άνω λόγος προσφυγής ήταν αβάσιμος, στο μέτρο που στηρίζεται στο άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ. Εξάλλου, καθ' ό μέρος ερείδεται στο άρθρο 7 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ήταν επίσης αβάσιμος, διότι η άσκηση από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού καθηκόντων προβλεπόμενων στο νόμο σχετικά με τη λήψη απόφασης περί διενέργειας αυτεπάγγελτου ελέγχου από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού δεν δημιούργησε, βάσει της διάταξης αυτής, κώλυμα συμμετοχής του στο συλλογικό όργανο της Επιτροπής Ανταγωνισμού (πρβλ. ΣτΕ 2085/2011, 4240/2010 επταμ., 3757/2007 επταμ., 3136/2004 κ.ά.), πολύ δε

περισσότερο που δεν προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ούτε προβλήθηκε από την ήδη αναιρεσείουσα ότι η άσκηση των εν λόγω καθηκόντων ενείχε και τη διατύπωση γνώμης περί καταλογισμού σε βάρος της των επίμαχων παραβάσεων.

10. Επειδή, στο άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 2880/2001 (Α' 9) ορίζονται τα εξής: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Οποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. 4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται : α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτόν. 5. Η άσκηση του κατά τις

παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. [...]». Στο άρθρο 6 του ίδιου Κώδικα ορίζονται τα εξής: «1. Οι διοικητικές αρχές, πριν από κάθε ενέργεια ή μέτρο σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων συγκεκριμένου προσώπου οφείλουν να καλύψουν τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, εγγράφως ή προφορικώς, ως προς τα σχετικά ζητήματα. 2. Η κλήση σε ακρόαση είναι έγγραφη, αναφέρει τον τόπο, την ημέρα και την ώρα της ακρόασης, προσδιορίζει δε το αντικείμενο του μετρου ή της ενέργειας. [...] Ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και να προβεί σε ανταπόδειξη. [...]». Στο άρθρο 27 του Ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 του Ν. 2296/1995 (Α' 43) και ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, ορίζεται ότι «1. Οι πληροφορίες, οι οποίες συλλέγονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για το σκοπό που επιδιώκεται με την αίτηση παροχής πληροφοριών, τον έλεγχο ή την ακρόαση. 2. Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 37 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι υπάλληλοι της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού και οι υπάλληλοι των αρμόδιων υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στους οποίους παρέχεται εντολή κατά τις παραγράφους 2 έως 4 του άρθρου 25 και οι οποίοι λαμβάνουν, με αφορμή την υπηρεσία τους, γνώση απόρρητων στοιχείων επιχειρήσεων, ενώσεων επιχειρήσεων ή άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων που δεν έχουν σχέση με την εφαρμογή του παρόντος νόμου, υποχρεούνται να τηρούν για τα στοιχεία αυτά εχεμύθεια. 3. Όταν πρόκειται για απόρρητα στοιχεία, τα οποία έχουν σχέση με την εφαρμογή του νόμου, οι ως άνω υπάλληλοι, τηρούντες και γι' αυτά εχεμύθεια, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 37 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τα ανακοινώνουν στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού με έκθεση, επισυνάπτοντας και τα σχετικά στοιχεία. Η έκθεση αυτή και τα συνημμένα σε αυτή στοιχεία

μπορούν να αποτελέσουν μέρος του φακέλου, ο οποίος υποβάλλεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και στο Συμβούλιο της Επικρατείας, τα οποία αποβάλλουν έκτοτε τον απόρρητο χαρακτήρα τους. [...]». Στο άρθρο 3, παράγραφος 10, του Ν. 703/1977, όπως η παράγραφος αυτή ίσχυε κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω, χρόνο (μετά την αντικατάσταση του εν λόγω άρθρου με το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2296/1995 και την αντικατάσταση της παραγράφου αυτής με το άρθρο 1 παρ. 12 του Ν. 2837/2000, Α' 178) ορίζεται ότι «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θεσπίζεται Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με τον Κανονισμό ρυθμίζονται η εσωτερική λειτουργία, ο τρόπος διαχείρισης των πόρων της Επιτροπής, τα κωλύματα και η εξαίρεση του Προέδρου, των μελών και του Γραμματέα της, η προδικασία και διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, η κατάρτιση, δημοσίευση και κοινοποίηση των αποφάσεών της, η παροχή αντιγράφων ή αποσπασμάτων των αποφάσεων ή γνωμοδοτήσεών της και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.». Βάσει της ανωτέρω νομοθετικής εξουσιοδότησης, εκδόθηκε η 963/30.3.2001 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Ανάπτυξης «Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού» (Β' 361). Στο άρθρο 16 του Κανονισμού αυτού (Κανονισμός του 2001) ορίζονται τα εξής: «1. Τα στοιχεία που συλλέγει η Γραμματεία κατά τη διερεύνηση υπόθεσης αποτελούν τμήμα του φακέλου της υπόθεσης. 2. Εφόσον για τη σύνταξη εισήγησης του άρθρου 17 παρ. 3 του παρόντος Κανονισμού, κρίνεται από τον Γενικό Εισηγητή αναγκαία η χρησιμοποίηση εγγράφων που περιέχουν απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, τα στοιχεία αυτά ανακοινώνονται, βάσει του άρθρου 27 παρ. 3 του Ν.703/77, στον Πρόεδρο, ο οποίος και αποφασίζει, για τα στοιχεία, τα οποία θα

περιληφθούν στην εισήγηση. 3. Τα μέρη μετά την ολοκλήρωση της εισήγησης έχουν πρόσβαση στα μη απόρρητα στοιχεία του φακέλου, περιλαμβανομένων και εκείνων της παρ. 2 του παρόντος άρθρου. Κατ' εξαίρεση, αντίγραφα καταγγελιών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων μπορούν να λαμβάνουν από τα μέρη, κατ' αιτών, οποιων στρεφονται οι καταγγελίες ή οι αιτήσεις και πριν από την ολοκλήρωση της σχετικής εισήγησης. 4. Οι τρίτοι δεν έχουν πρόσβαση στους φακέλους των υποθέσεων.». Στο άρθρο 17 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται ότι «1. [...] 2. Η συζήτηση κάθε υπόθεσης [ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού] αρχίζει με την εκφώνησή της. 3. Μετά την εκφώνηση το λόγο λαμβάνει ο Γενικός Εισηγητής, ο οποίος, επικαιροούμενος από τους εισηγητές της υπόθεσης, αναπτύσσει συνοπτικά την εισήγησή του. Η εισήγηση περιλαμβάνει έκθεση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, νομική εκτίμηση και προτάσεις. [...]». Περαιτέρω, με την 8275/15.12.2006 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης (Β' 1890/29.12.2006) θεσπίστηκε νέος «Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού», από την έκδοση του οποίου και σύμφωνα με το άρθρο 55 αυτού καταργήθηκε ο προηγούμενος (ΚΥΑ 963/30.3.2001). Στο άρθρο 19 του νέου αυτού Κανονισμού (Κανονισμός του 2006) ορίζονται τα ακόλουθα: «1 Σε όλες τις περιπτώσεις υποβολής ή συλλογής πληροφοριών κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 703/1977, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία υποβάλλουν ή από τα οποία συλλέγονται οι πληροφορίες, προσδιορίζουν με αιτιολογημένη αίτησή τους στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού τις πληροφορίες, τα έγγραφα και τα μέρη των εγγράφων, που περιέχουν απόρρητα στοιχεία, και τα προσκομίζουν σε χωριστή μη εμπιστευτική εκδοχή αυτών. Σε όλες τις περιπτώσεις υποβολής ή συλλογής πληροφοριών κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 703/1977, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία αφορούν οι εν λόγω πληροφορίες καλούνται από τη Γενική Διεύθυνση

Ανταγωνισμού, να προσδιορίσουν αιτιολογημένα, μέσα σε εύλογη προθεσμία, τις πληροφορίες, τα έγγραφα και τα μέρη των εγγράφων, που περιέχουν απόρρητα στοιχεία, προσκομίζοντάς τα ταυτόχρονα σε χωριστή μη εμπιστευτική εκδοχή αυτών. Οι πληροφορίες, τα έγγραφα και τα μέρη των εγγράφων, για τα οποία δεν υποβλήθηκε η ανωτέρω αιτιολογημένη αίτηση ή τα οποία δεν προσκομίστηκαν σε χωριστή μη εμπιστευτική εκδοχή, θεωρούνται ως μη απόρρητα. 2. Η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού κάνει προσωρινώς δεκτά τα αιτήματα που κρίνει επαρκώς αιτιολογημένα. Σε διαφορετική περίπτωση, γνωστοποιεί στην αιτούσα επιχείρηση ότι απορρίπτει το αίτημα εμπιστευτικής αντιμετώπισης εν όλω ή εν μέρει. Η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού μπορεί να ανακαλέσει την προσωρινή αποδοχή αιτήματος εμπιστευτικής αντιμετώπισης εν όλω ή εν μέρει, και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος ή ανάκλησης της προσωρινής αποδοχής αυτού, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού γνωστοποιεί εγγράφως στην επιχείρηση την πρόθεσή της για αποκάλυψη των πληροφοριών, εκθέτει τους σχετικούς λόγους και τάσσει προθεσμία εντός της οποίας η επιχείρηση μπορεί να αποστείλει εγγράφως τις απόψεις της. Εάν μετά την υποβολή των απόψεων αυτών, εξακολουθεί να υφίσταται διαφωνία, ο Πρόεδρος της Επιτροπής αποφασίζει επί του χαρακτηρισμού του εγγράφου ή της πληροφορίας. 3. Τα συναφή με την υπόθεση στοιχεία που συλλέγει η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού κατά τη διερεύνηση αυτής αποτελούν τμήμα του φακέλου της υπόθεσης. 4. Τα πρόσωπα κατά των οποίων στρέφονται οι καταγγελίες ή τα οποία γνωστοποίησαν συγκέντρωση έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μη απόρρητα στοιχεία του φακέλου μετά την κοινοποίηση της κλήτευσης κατά το άρθρο 8 παράγραφος 14 του ν. 703/1977. Κατ' εξαίρεση, αντίγραφα καταγγελιών λαμβάνονται από αυτά και πριν από την κοινοποίηση της κλήτευσης. Εφόσον η πρόσβαση σε έγγραφα, που περιέχουν απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, είναι απολύτως αναγκαία για την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας ενός ή

περισσότερων από τα πρόσωπα κατά των οποίων στρέφονται οι καταγγελίες, μετά από αίτηση αιτών, ο Πρόεδρος με αιτιολογημένη απόφασή του παρέχει πρόσβαση στα έγγραφα αυτά εν όλω ή εν μέρει και μόνο στο καταγγελλόμενο πρόσωπο για την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας του οποίου κρίθηκε απολύτως αναγκαία η πρόσβαση στα απόρρητα αυτά στοιχεία. 5. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που υπέβαλαν καταγγελία, έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μη απόρρητα στοιχεία του φακέλου μετά την κοινοποίηση της κλήτευσης κατά το άρθρο 8 παράγραφος 14 του ν. 703/1977. 6. Οι τρίτοι δεν έχουν πρόσβαση στους φακέλους των υποθέσεων, που εκκρεμούν ενώπιον της Επιτροπής. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. 7. Εφόσον για τη σύνταξη εισήγησης του άρθρου 20 παρ. 3 του παρόντος Κανονισμού, κρίνεται από τον Γενικό Εισηγητή αναγκαία η χρησιμοποίηση εγγράφων, που περιέχουν απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, για να στοιχειοθετηθεί μια παράβαση, τα στοιχεία αυτά ανακοινώνονται, βάσει του άρθρου 27 παρ. 3 του ν. 703/1977, στον Πρόεδρο, ο οποίος αποφασίζει για τα στοιχεία, τα οποία θα περιληφθούν στην εισήγηση, τα οποία έκτοτε αποβάλλουν τον απόρρητο χαρακτήρα τους. 8. Ως απόρρητα στοιχεία θεωρούνται και τα εσωτερικά έγγραφα της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων Εθνικών Αρχών Ανταγωνισμού καθώς και η αλληλογραφία μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού και άλλων υπηρεσιών ή Αρχών Ανταγωνισμού. 9. Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και οι ένορκες καταθέσεις, που προκύπτουν σε συνάρτηση με κινηθείσες διαδικασίες, είναι προσβάσιμα ως προς το περιεχόμενο τους, αλλά όχι ως προς την ταυτότητα των προσώπων που απάντησαν ή κατέθεσαν. 10. Τα έγγραφα, στα οποία αποκτάται πρόσβαση κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς δικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας εφαρμογής των διατάξεων του ν. 703/1977 και 81 και 82 της ΣυνθΕΚ.». Τέλος στο άρθρο 20 του ίδιου, νέου Κανονισμού ορίζεται ότι

«1. [...] 2. Τη συζήτηση, κατά τη συνεδρίαση, διευθύνει ο Πρόεδρος [...] Χρέη Γενικού Εισηγητή ασκεί ο Γενικός Διευθυντής. 3. Μετά την εκφώνηση το λόγο λαμβάνει ο Γενικός Εισηγητής, ο οποίος, επικουρούμενος από τους εισηγητές της υπόθεσης, αναπτύσσει συνοπτικά την εισήγησή του. Η εισήγηση περιλαμβάνει έκθεση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, νομική εκτίμηση και προτάσεις. [...]».

11. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, η επιχείρηση η οποία, κατόπιν σχετικής έρευνας των αρμόδιων οργάνων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, απειλείται με κυρώσεις για παράβαση της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και καλείται να παραστεί, για να αμυνθεί, ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έχει, καταρχήν, δικαίωμα πρόσβασης στα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης. Το δικαίωμα αυτό συνδέεται με τη λυσιτελή άσκηση του δικαιώματος άμυνας κατά την εν λόγω διοικητική διαδικασία που κατοχυρώνεται και στο δίκαιο της Ένωσης, σε επίπεδο γενικής αρχής αυτού, και αφορά γενικά στα έγγραφα του φακέλου της έρευνας που ενδέχεται να είναι χρήσιμα για την άμυνα της επιχείρησης, ενοχοποιητικά ή απαλλακτικά (βλ. απόφαση ΔΕΕ μειζ. συνθ. της 25.10.2011, C-110/10 P, Solvay κατά Επιτροπής, σκέψεις 47-49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Το ως άνω, όμως, δικαίωμα πρόσβασης δεν είναι απόλυτο, αλλά περιορίζεται από την ανάγκη διαφύλαξης, ιδίως, του επιχειρηματικού απορρήτου των στοιχείων άλλων επιχειρήσεων, που, επίσης, τυγχάνει προστασίας στο δίκαιο της Ένωσης, σε επίπεδο γενικής αρχής αυτού (βλ. απόφαση ΔΕΕ της 29.3.2012, C-1/11, Interseroh Scrap and Metals Trading, σκ. 43, απόφαση ΔΕΚ της 14.2.2008, C-450/06, Varec, σκ. 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εξάλλου, ναι μεν, αν σημειωθεί προσβολή του ανωτέρω δικαιώματος πρόσβασης κατά τη διαδικασία που προηγείται της έκδοσης πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία καταλογίζεται στην επιχείρηση παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού και της επιβάλλονται κυρώσεις, στοιχειοθετείται, καταρχήν λόγος ακύρωσης της

πράξης αυτής, εφόσον έχουν θιγεί τα δικαιώματα άμυνας της ενδιαφερόμενης επιχείρησης (πρβλ. απόφαση ΔΕΕ στην υπόθεση C-110/10 P, Solvay, *op.cit.*, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), όμως, η μη κοινοποίηση εγγράφων με ενοχοποιητικό περιεχόμενο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενέχει προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και ότι δικαιολογεί την ακύρωση της καταλογιστικής πράξης, αν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση δεν προβάλλει και δεν τεκμηριώνει ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού στηρίχθηκε σε αυτά προς θεμελίωση της παράβασης που της απέδωσε (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 7.1.2004, C-204/00 P κ.λπ., Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 71). Περαιτέρω, επί μη κοινοποίησης εγγράφων, ναι μεν η σημειωθείσα προσβολή του δικαιώματος πρόσβασης δεν θεραπεύεται απλώς και μόνον με το να καταστεί δυνατή η πρόσβαση σε αυτά κατά την ένδικη διαδικασία ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, στο οποίο αυτά διαβιβάστηκαν, ως τμήμα του φακέλου της υπόθεσης, κατά το άρθρο 129 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, για την εκδίκαση της προσφυγής κατά της καταλογιστικής πράξης, αλλά, σε μια τέτοια περίπτωση, ο οικείος λόγος προσφυγής καθίσταται αλυσιτελής, αν η προσφεύγουσα επιχείρηση, που δικαιούται πια, κατά το άρθρο 130 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, να λάβει γνώση αυτών, δεν επικαλεστεί, κατά τρόπο ειδικό, ορισμένο και επαρκώς τεκμηριωμένο, ότι τα επίμαχα στοιχεία του φακέλου, στα οποία παρανομως δεν είχε πρόσβαση κατά τη διοικητική διαδικασία, μπορούσαν πράγματι να της χρησιμεύσουν για την άμυνά της ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού (πρβλ. απόφαση ΔΕΕ στην υπόθεση C-110/10 P, Solvay, *op.cit.*, σκέψεις 51-52, απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση C-204/00 P, Aalborg Portland, *op.cit.*, σκέψεις 74-75, απόφαση ΔΕΚ της 15.10.2002, C-238/99 P κ.λπ., Limburgse Vinyl Maatschaap κ.λπ., σκέψη 318, απόφαση ΔΕΚ της 8.7.1999, C-51/92 P, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψεις 78-80).

12. Επειδή, με την προσφυγή της, η ήδη αναιρεσείουσα προέβαλε

./

ότι η επίδικη πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού είναι ακυρωτέα, διότι παρανόμως δεν της χορηγήθηκε πρόσβαση σε έγγραφα του φακέλου της υπόθεσης, που θεωρήθηκαν απόρρητα από την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Ο λόγος αυτός απορρίφθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ως ακολούθως: «Από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτει ότι η προσφεύγουσα με αίτηση που υπέβαλε την 4-1-2007 ζήτησε την πρόσβαση σε όλα ανεξαιρέτως τα στοιχεία του φακέλου, εν συνεχεία δε, παρότι την 18-1-2007 έλαβε αντίγραφα μέρους των εγγράφων του φακέλου, αιτήθηκε (την 23-1-2007) την πρόσβαση σε όλα τα απορρητα έγγραφα, τα οποία μνημονεύονται και δεν παρατίθενται στη σχετική με την υπόθεση [από 15.12.2006] εισήγηση της Γ.Δ.Α.. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με το 981/15-2-2007 έγγραφό του, αρνήθηκε την παροχή των απόρρητων εγγράφων του φακέλου, με την αιτιολογία ότι η προσφεύγουσα δε προσδιορίζει ποια από τα στοιχεία αυτά θεωρεί απαραίτητα για την άμυνά της και διευκρίνισε ότι τα ονόματα των επιμέρους παραγωγών και οι καταθέσεις, ως προς την ταυτότητα των προσώπων που κατέθεσαν, δεν είναι προσβάσιμες, κοινοποίησε δε, συγχρόνως, στην προσφεύγουσα πλήρη κατάλογο του φακέλου της υπόθεσης και τα ονόματα των συλλόγων των αγελαδοτρόφων. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφεύγουσα είχε πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία του φακέλου, εξαιρουμένων των εγγράφων, τα οποία περιέχουν επιχειρηματικά απόρρητα ή άλλα εμπιστευτικά στοιχεία και τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής, στα οποία νομίμως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προαναφερόμενο άρθρο 19 παρ. 4 του Κανονισμού Λειτουργίας της [...], δεν είχε πρόσβαση, λόγω του χαρακτηρισμού τους ως απορρητών. Εξάλλου, νομίμως αρνήθηκε την πρόσβαση στα τελευταία, ο Πρόεδρος της Επιτροπής. εφόσον η προσφεύγουσα ζήτησε συλλήβδην αυτά και δεν προσδιόρισε ειδικώς με την αίτησή της ποια από τα έγγραφα αυτά απαιτεί ως απολύτως αναγκαία για την οργάνωση της άμυνάς της. Επομένως, η Επιτροπή παρέσχε προσηκόντως πρόσβαση στο φάκελο της έρευνας της

υπόθεσης κατά την διοικητική διαδικασία και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο παραπάνω λόγος της προσφυγής. Τούτο δε, ανεξαρτήτως του ότι η τυχόν παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας εξετάζεται μόνον αν είναι πιθανό η διοικητική διαδικασία να είχε καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα, χωρίς το διαδικαστικό αυτό σφάλμα [...], γεγονός που δεν υποστηρίζει η προσφεύγουσα και τον ότι, σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, το δικαστήριο, εφόσον επιλαμβάνεται προσφυγής κατά απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έχει την εξουσία να ελέγξει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το νόμο και την ουσία, πάντοτε μέσα στα όρια της προσφυγής, πράγμα που σημαίνει ότι εκτιμά όλα τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία θεμελιώνει τη σχετική κρίση της [...]. Εξάλλου, αλυσιτελώς προβέλλει η προσφεύγουσα ότι η Επιτροπή δεν της κοινοποίησε, εγκαίρως, πλήρη κατάλογο περιγράφοντα κάθε έγγραφο του φακέλου ώστε να μπορέσει να αμυνθεί ικανοποιητικώς, διότι το γεγονός αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, καθόσον μόνο τα έγγραφα που περιέχει ο κατάλογος και όχι ο ίδιος ο κατάλογος μπορεί να περιέχουν στοιχεία χρήσιμα για την άμυνα της επιχειρήσεως [...].».

13. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παρανόμως απέρριψε το λόγο προσφυγής της ότι η επίδικη πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού ήταν ακυρωτέα, ως εκδοθείσα κατοπιν παράνομης απορριψης του αιτηματος της για πρόσβαση σε έγγραφα του φακέλου της υπόθεσης. Ωστόσο, τα έγγραφα, τα οποία δεν κοινοποιήθηκαν στην αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, κατέστησαν, πάντως, τρoσβάσιμα σε αυτήν κατά τα άρθρα 129 και 130 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, ως στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης που απεστάλη σε αυτό από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, το δεδομένο δε αυτό και συνάγεται από το προεκτεθέν τμήμα της αναιρεσιζαλλόμενης απόφασης, και αυτή σε κανένα δικόγραφο της δεν αμφισβητεί. Επομένως, εφόσον η

αναιρεσείουσα, έχοντας πια πρόσβαση στα έγγραφα αυτά, δεν προέβαλε ενώπιον του δικάσαντος Εφετείου, και δη κατά τρόπο ειδικό, ορισμένο και τεκμηριωμένο ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού στηρίχθηκε στα επίμαχα έγγραφα, προς θεμελίωση κάποιας από τις παραβάσεις που της απέδωσε ή ότι τα στοιχεία αυτά της ήταν χρήσιμα για την άμυνά της ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού. ο παραπάνω τυπικός λόγος της προσφυγής της είχε καταστεί αλυσιτελής. Κατά συνέπεια, ενόψει όσων έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, ορθώς απορρίφθηκε, ανεξαρτήτως αιτιολογίας, από το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Αν και κατά τη γνώμη του Παρέδρου Ι. Δημητρακόπουλου, ο ανωτέρω λόγος προσφυγής δεν προκύπτει ότι κατέστη αλυσιτελής, διότι ούτε μνημονεύεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ούτε συνάγεται με σαφήνεια από το προεκτεθέν σκεπτικό της ότι τα επίμαχα έγγραφα περιλαμβάνονταν μεταξύ των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης που απέστειλε η Επιτροπή Ανταγωνισμού στο Διοικητικό Εφετείο, με συνέπεια να καταστούν προσβάσιμα στην αναιρεσείουσα κατά την ένδικη διαδικασία επί της προσφυγής της.

14. Επειδή, με την προσφυγή της, η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι δεν κλητεύθηκε εμπρόθεσμα, στις 25.1.2007, προκειμένου να παραστεί στη συνεδρίαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού της 22.3.2007, καθόσον δεν τηρήθηκε η εξηκονθήμερη προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 10 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας της. Ο λόγος απορρίφθηκε από το δικάσαν Εφετείο με το ακόλουθο σκεπτικό: «Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αρχική κλήση προς συζήτηση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 22-12-2006, υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ε.Α., για τη συζήτηση που ορίσθηκε στις 8-2-2007, η δε εισήγηση της Γ.Δ.Α. της κοινοποιήθηκε στις 20-12-2006. Ακολουθώντας, υπό την ισχύ του νέου Κανονισμού Λειτουργίας της Ε.Α., με την 10/3-1-2007 απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής

Ανταγωνισμού η συζήτηση ορίσθηκε για τις 7-3-2007, σχετικό δε έγγραφο παραλήφθηκε από στον Οικονομικό Δ/ντή της προσφεύγουσας Χρ. Κολοβένζο στις 4-1-2007, δηλαδή μεσολάβησε διάστημα πλέον των 60 ημερών από την κλήτευση της προσφεύγουσας έως τη συζήτηση της υπόθεσης, η οποία, άλλωστε, τελικώς αναβλήθηκε για τις 22-3-2007. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα και πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα όσα προβάλλονται αντιθέτως.». Η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παρανόμως απέρριψε τον ανωτέρω λόγο της προσφυγής της.

15. Επειδή, η δυνατότητα παράστασης ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού παρέχεται στην επιχείρηση που κατηγορείται προκειμένου αυτή να αμυνθεί έναντι των σχετικών κατηγοριών, τυχόν δε παραβίαση της διάταξης που ορίζει την προθεσμία κλήσης της δεν δικαιολογεί την ακύρωση της καταλογιστικής πράξης που εκδίδεται σε βάρος της, αν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση δεν προβάλλει συγκεκριμένη βλάβη που υπέστη στην άμυνά της, συνεπεία της τυπικής αυτής πλημμέλειας. Η αναιρεσείουσα δεν προέβαλε τέτοια βλάβη με το προαναφερόμενο λόγο προσφυγής. ο οποίος, επομένως, ήταν αλυσιτελής. Κατά συνέπεια, ορθώς, ανεξαρτήτως αιτιολογίας, απορρίφθηκε από το δικάσαν Εφετείο, κρίνεται δε απορριπτέος ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης.

16. Επειδή, με την προσφυγή της η αναιρεσείουσα ισχυρίσθηκε ότι μη νόμιμα δεν τέθηκαν στη διάθεσή της τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, πριν από την υποβολή σε αυτήν του συμπληρωματικού της υπομνήματος. Ο λόγος απορρίφθηκε από το δικάσαν Εφετείο προεχόντως ως αλυσιτελής, διότι η προσφεύγουσα δεν επικαλέσθηκε ούτε απέδειξε, εκ του λόγου αυτού, συγκεκριμένη βλάβη των δικαιωμάτων άμυνάς της. Η απόρριψη του ως άνω λόγου προσφυγής ως αλυσιτελούς, με την προαναφερόμενη αιτιολογία, είναι νόμιμη, κατ' αναλογία όσων έγιναν δεκτά παρ'επάνω (βλ. σκέψη 11) σχετικά με τη

λυσιτέλεια λόγου προσφυγής περί τaráνομης στέρησης της δυνατότητας πρόσβασης σε έγγραφα, κατά τη διοικητική διαδικασία, και, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης.

17. Επειδή, με την προσφυγή η αναιρεσείουσα πρόβαλε παραβίαση του κατά το άρθρο 6 παρ. 1 ΕΣΔΑ δικαιώματός της για δίκαιη δίκη από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ισχυριζόμενη ότι η ενώπιόν της διαδικασία έλαβε χώρα υπό καθεστώς δημόσιας πίεσης, λόγω σωρείας σχετικών δημοσιευμάτων στον ημερήσιο τύπο, τα οποία, μάλιστα, περιείχαν και απόρρητα στοιχεία του φακέλου, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ατμόσφαιρας που προδίκαιζε την ενοχή των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Σχετικά με το λόγο αυτό, το δικάσαν Εφετείο έκρινε (σκέψη 15, in fine) ότι «[...] και αν ακόμη γίνει δεκτό ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής είναι υπεύθυνες για τη διαρροή, κατά παράβαση των διατάξεων περί επαγγελματικού απορρήτου, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, εμπιστευτικών πληροφοριών που χρησιμοποιήθηκαν, κατά την κινηθείσα λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού διοικητική διαδικασία, από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το γεγονός αυτό δεν παραβιάζει την αρχή της αμεροληψίας, ούτε έχει, ούτως ή άλλως, επίπτωση στη νομιμότητα της αποφάσεως, εφόσον δεν αποδεικνύεται ότι η απόφαση δεν θα είχε ληφθεί ή θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο αν δεν είχαν λάβει χώρα οι επίμαχες ενέργειες (ΔΕΚ Τ-9/99 βλ. σκέψη 370).» και απέρριψε ως αβάσιμους τους αντίθετους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας.

18. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αναίρετέα, διότι δεν έλαβε υπόψη ιους ως άνω ισχυρισμούς της προσφυγής περί μη διεξαγωγής δίκαιης δίκης. Ωστόσο, το Εφετείο αντιμετώπισε τους ισχυρισμούς αυτούς και τους απέρριψε με την προεκτεθείσα αιτιολογία, την οποία η αναιρεσείουσα δεν πλήττει ειδικώς. Άλλωστε, σε σχέση με τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, προβάλλεται αβασίμως παραβίαση του κατά το

άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ δικαιώματος σε δίκαιη δίκη (βλ. ανωτέρω, σκέψη 6). Συνεπώς, ο λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

19. Επειδή, η αναιρεσείουσα προέβαλε με την προσφυγή της ότι η επίδικη πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού είχε εκδοθεί κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, διότι η σχετική εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) δεν περιείχε πρόταση για το ύψος του επιβλητέου προστίμου ούτε τα αναγκαία οικονομικά στοιχεία για τον υπολογισμό του (ετήσια ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης στη σχετική με την παράβαση αγορά), με αποτέλεσμα να παραβιαστεί το δικαίωμά της για προηγούμενη ακρόαση. Ο λόγος απορρίφθηκε από το δικάσαν Εφετείο ως αβάσιμος, με το σκεπτικό ότι «[...] η Εισήγηση της Γ.Δ.Α. περιλαμβάνει τα απαραίτητα στοιχεία, όπως τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης, τον αντίκτυπο αυτής στην αγορά, τα τυχόν ελαφρυντικά ή επιβαρυντικά στοιχεία που υπάρχουν, καθώς και συγκεκριμένη πρόταση σχετικά με το είδος των κυρώσεων που πρέπει να επιβληθούν σε καθένα εμπλεκόμενο μέρος, περισσότερα δε στοιχεία δεν ήταν απαραίτητα προκειμένου να καλυφθεί η προϋπόθεση της προηγούμενης ακρόασης της προσφεύγουσας, καθόσον το μεν ανώτατο όριο του προστίμου, υπό τη μορφή του ποσοστού επί των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης, το ύψος των οποίων είναι γνωστό στην ίδια, ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις (άρθρο 9 παρ. 1 ν.703/77), η δε επιμέρισή του ανήκει αποκλειστικά στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής.».

20. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η ανωτέρω κρίση του Εφετείου είναι εσφαλμένη. Ανεξαρτήτως του εάν η εισήγηση της Γ.Δ.Α. έπρεπε, κατά το νόμο, να περιλαμβάνει πρόταση για το ύψος του επιβλητέου προστίμου και οικονομικά στοιχεία για τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης στη σχετική αγορά, δεδομένου ότι τέτοια υποχρέωση ούτε προβλέπεται ρητώς στους προαναφερόμενους Κανονισμούς Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού

των ετών 2001 και 2006 ούτε απορρέει από το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης (βλ. ΣτΕ 1324/2013, πρβλ. απόφαση ΔΕΚ μειζ. συνθ. της 28.6.2005, C-189/02 P κ.λπ., Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 428, 434), ο λόγος αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί, το μεν, ως αβάσιμος, διότι η αναιρεσείουσα δεν επικαλέστηκε με την προσφυγή της συγκεκριμένη βλάβη που υπέστη στο δικαίωμα άμυνας της, λόγω της κατ' αυτήν έλλειψης στην εισήγηση της Γ.Δ.Α., με συνέπεια την αλυσιτελή προβολή του οικείου λόγου προσφυγής, το δε, ως αλυσιτελής, διότι το δικάσαν Εφετείο τελικώς δέχθηκε ότι η επιμέτρηση του προστίμου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν ήταν νόμιμη, για άλλο λόγο, και, περαιτέρω, προέβη το ίδιο, κατ' ενάσκηση πλήρους δικαιοδοσίας, σε νέα επιμέτρηση του προστίμου.

21. Επειδή, με την προσφυγή της η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού για χωρισμό της υπόθεσης σε δύο τμήματα (οριζόντιες και κάθετες συμπράξεις) ήταν ανατιολόγητη και μη νόμιμη, καθόσον «[...] κατέστη αδύνατη η αξιολόγηση ορισμένων πτυχών της οριζόντιας σύμπραξης, που οφορούσαν κυρίως στην πραγματική επίπτωσή της στην αγορά των τελικών προϊόντων, στοιχείο που θα έπρεπε να συνεκτιμηθεί». Ωστόσο, ο ως άνω ισχυρισμός της αναιρεσείουσας περί βλάβης της από το χωρισμό των υποθέσεων σε οριζόντιες και κάθετες συμπράξεις ή'αν αόριστος. Συνεπώς, ορθώς, αν και με άλλη αιτιολογία, απορρίφθηκε ο παραπάνω λόγος προσφυγής από το Εφετείο, είναι δε απορριπτέα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση.

22. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, «Ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή

λεπτομερειακό.». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, «ειδικότερα θέματα», για τη ρύθμιση των οποίων επιτρέπεται η νομοθετική εξουσιοδότηση σε άλλα πλην του Προέδρου τής Δημοκρατίας όργανα της Διοικήσεως, αποτελούν μερικότερες περιπτώσεις θεμάτων που ρυθμίζονται ήδη, σε γενικό έστω, αλλά πάντως ορισμένο πλαίσιο, στο ίδιο το κείμενο του τυπικού νόμου. Δεδομένου ότι διατάξεις με τις οποίες ρυθμίζονται τα της λειτουργίας εν γένει της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της διαδικασίας ενώπιόν της περιέχονται στο Ν. 703/1977, εγκύρως, από την ανωτέρω συνταγματική άποψη, παρέχεται με το άρθρο 8 παρ. 10 του ίδιου νόμου, η εξουσιοδότηση προς περαιτέρω, ειδικότερη ρύθμιση των θεμάτων αυτών με υπουργική απόφαση (βλ. ΣΤΕ Ολομ. 1300/2011).

23. Επειδή, η αναιρεσείουσα προέβαλε με την προσφυγή της ότι η εξουσιοδότηση του άρθρου 8 παρ. 10 του Ν. 703/1977 για τη θέσπιση, με κανονιστική υπουργική απόφαση, του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού αντίκειται στο άρθρο 43 παρ. 2 εδαφ. β' του Συντάγματος και, συνακόλουθα, ότι η επίδικη πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού έπρεπε να ακυρωθεί ως εκδοθείσα με διαδικασία που θεσπίστηκε από ανίσχυρη κανονιστική πράξη. Ο λόγος αυτός απορρίφθηκε από το δικάσαν Εφετείο ως αβάσιμος, με σκεπτικό που συμπίπτει με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη. Εξάλλου, με το λόγο αυτό δεν προβλήθηκε συγκεκριμένη πλημμέλεια της επίδικης πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ως αιτία της προβληθείσας εν γένει ακυρότητας του προαναφερόμενου Κανονισμού, ούτε διατυπώθηκε ειδική αιτίαση σε σχέση με συγκεκριμένες διατάξεις αυτού και την εφαρμογή τους στο πλαίσιο της έκδοσης της επίμαχης καταλογιστικής πράξης. Συνεπώς, νομίμως απορρίφθηκε ο λόγος από το δικάσαν Εφετείο, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση, κατ' επανάληψη του ίδιου λόγου προσφυγής, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

24. Επειδή, στο Ν. 703/1977, περί ελέγχου μονοπωλίων και

ολιγοπωλίων και προστασίας του ελευθέρου ανταγωνισμού, (Α' 278), ο οποίος ίσχυε κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω χρόνο, ορίζεται, στο άρθρο 1 παρ. 1, ότι «Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής εναρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. β) τον περιορισμόν ή τον έλεγχον της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων. γ) την κατανομήν των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού [...]» και, στο άρθρο 1 παρ. 3, ότι «Εμπίπτουσαι εις την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου συμφωνίαι [...] δύνανται να κριθούν δι' αποφάσεως της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού ως εν όλω ή εν μέρει ισχυραί, εφ' όσον πληρούν αθροιστικώς τις κάτωθι προϋποθέσεις: α) συμβάλλουν, επί ευλόγω συμμετοχή των καταναλωτών εις την προκύπτουσαν ωφέλειαν, εις βελτίωσιν της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή εις προώθησιν της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, β) δεν επιβάλλουν εις τας οικείας επιχειρήσεις περιορισμούς πέρα των απολύτως αναγκαίων δια την πραγματοποίησιν των ανωτέρω σκοπών και γ) δεν παρέχουν εις τας επιχειρήσεις ταύτας την δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού εις σημαντικόν τμήμα της οικείας αγοράς. Στο άρθρο 81 τής Συνθήκης περί ιδρύσεως τής Ευρωπαϊκής Κοινότητας ορίζεται ότι «Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορευονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων

συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπύξεως ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, [...] 2. [...] 3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες: - σε κάθε συμφωνία ή κατηγορία συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, - σε κάθε απόφαση ή κατηγορία αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων, και - σε κάθε εναρμονισμένη πρακτική ή κατηγορία εναρμονισμένων πρακτικών, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία: α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών· και β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.». Εξάλλου, στον Κανονισμό (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16.12.2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1/4.1.2003 σελ. 1 επ.), ο οποίος «δεν θίγει ούτε τους εθνικούς κανόνες περί των απαιτούμενων αποδεικτικών προτύπων ούτε την υποχρέωση των αρχών ανταγωνισμού και των δικαστηρίων των κρατών μελών να εξακριβώνουν τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά μιας υπόθεσης, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω κανόνες και υποχρεώσεις συνάδουν προς τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου» (βλ. στοιχ. 5 του προοιμίου), ορίζεται, στο άρθρο 2, ότι «Στο πλαίσιο του συνόλου των εθνικών και των κοινοτικών διαδικασιών εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 της συνθήκης, η απόδειξη της παράβασης του άρθρου 81 παράγραφος 1 ή του άρθρου 82 της συνθήκης βαρύνει το μέρος ή την αρχή που ισχυρίζεται την παράβαση. Η απόδειξη ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης βαρύνει την επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που επικαλείται τη διάταξη αυτή.», στο άρθρο 3 παρ. 1, ότι «Οσάκις οι αρχές

ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της συνθήκης, στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. [...]», στο άρθρο 5, ότι «Οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών είναι αρμόδιες να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Προς το σκοπό αυτό, δύνανται, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, να εκδίδουν τις ακόλουθες αποφάσεις: - για την παύση της παράβασης, - για τη λήψη προσωρινών μέτρων, - για την αποδοχή ανάληψης δεσμεύσεων, - για την επιβολή προστίμου, χρηματικής ποινής ή κάθε άλλης κύρωσης προβλεπόμενης από την εθνική τους νομοθεσία. Εάν με βάση τις πληροφορίες που διαθέτουν διαπιστώσουν ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις μιας απαγόρευσης, δύνανται επίσης να αποφαινούνται ότι δεν συντρέχει λόγος δράσης από μέρους τους.», στο άρθρο 6, ότι «Τα εθνικά δικαστήρια διαθέτουν την αρμοδιότητα να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης.» και, στο άρθρο 11 παρ. 5, ότι «Οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών δύνανται να συμβουλευούνται την Επιτροπή σχετικά με οποιαδήποτε υπόθεση που αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας». Τέλος, στον Κανονισμό (ΕΚ) 1184/2006 του Συμβουλίου της 24.7.2006, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ L 214/4.8.2006, σελ. 7), ορίζεται, στο άρθρο 1, ότι «Τα άρθρα 81 και 86 της συνθήκης, καθώς και οι διατάξεις εφαρμογής τους εφαρμόζονται σε όλες τις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο 81 παράγραφος 1 και στο άρθρο 82 της συνθήκης, σχετικά με την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων, τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα 1 της συνθήκης, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του

άρθρου 2 του παρόντος κανονισμού.» και, στο άρθρο 2, ότι «1. Το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο 1 του παρόντος κανονισμού και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος μιας εθνικής οργάνωσης αγοράς ή είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των αναφερόμενων στο άρθρο 33 της συνθήκης στόχων. [...]. 2. Η Επιτροπή, υπό την επιφύλαξη του ελέγχου του Δικαστηρίου, έχει αποκλειστική αρμοδιότητα, αφού διαβουλευθεί με τα κράτη μέλη και ακούσει τη γνώμη των συμμετεχουσών επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων [...] να διαπιστώνει με δημοσιευμένη απόφαση ποιες συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές πληρούν τους όρους που προβλέπονται στην παραγραφο 1. Η Επιτροπή προβαίνει στη διαπίστωση αυτή είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως αρμοδίας αρχής ενός κράτους μέλους ή μιας ενδιαφερόμενης επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων. [...]».

25. Επειδή, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, απαγορεύεται κάθε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού (κατά τη διάταξη του δικαίου της ΕΕ, με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι η συμφωνία δύναται να επηρεάσει ουσιαδώς το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών), ασχέτως των αποτελεσμάτων της (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 6.7.1999, C-42/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκ. 99 & 122-124, απόφαση ΔΕΕ της 7.2.2013, C-68/12, Slovenska Sporitel'ňa, σκ. 17) ή της μη εφαρμογής της στην πράξη (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 11.7.1989, 246/86, Belasco κατά Επιτροπής, σκ. 15) ή του εάν επιδιώκεται με αυτήν και κάποιος νόμιμος σκοπος (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 8.11.1983, 96/82 κ.λπ., IAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 25 και απόφαση ΠΕΚ της 27.7.2005, T-49/02 κ.λπ., Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 85). Ειδικότερα, για να υπάρχει «συμφωνία», κατά την έννοια των

ίδιων διατάξεων, αρκεί οι οικείες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά με ορισμένο τρόπο (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., αποφάσεις ΔΕΚ της 15.7.1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκέψη 112, και της 29.10.1980, 209/78 κ.λπ., Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 86, απόφαση ΠΕΚ της 26.10.2000, T-41/96, Bayer κατά Επιτροπής, σκέψη 67), χωρίς να ενδιαφέρει η μορφή της έκφρασης της εν λόγω κοινής βούλησής τους (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., αποφάσεις ΔΕΚ στην υπόθεση ACF Chemiefarma, σκ. 112, και στην υπόθεση Van Landewyck, σκέψη 80) και χωρίς να είναι αναγκαίο η συμφωνία αυτή να συνιστά υποχρεωτική και έγκυρη σύμβαση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 11.1.1990, 277/87, Sandoz Prodotti Farmaceutici κατά Επιτροπής, σκ. 13). Εξάλλου, συμφωνία, η οποία εμπίπτει καταρχήν στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, μπορεί να εξαιρεθεί από την εν λόγω απαγόρευση, βάσει της παραγράφου 3 των δύο αυτών άρθρων, αλλά η επιχείρηση που επιδιώκει την εφαρμογή της εξαίρεσης φέρει το βάρος επίκλησης και απόδειξης, με πειστικά επιχειρήματα και στοιχεία, ότι πληρούνται όλες οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη χορήγηση απαλλαγής (βλ., όσον αφορά το άρθρο 81 παρ. 3 της Συνθήκης ΕΚ, άρθρο 2 του Κανονισμού 1/2003 και απόφαση ΔΕΕ στην υπόθεση C-68/12, *op.cit.*, σκ. 32). Επίσης, συμφωνία σχετικά με την παραγωγή ή την εμπορία γεωργικών προϊόντων, η οποία εμπίπτει καταρχήν στην απαγόρευση του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, μπορεί να εξαιρεθεί από την απαγόρευση αυτή με σχετική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του Κανονισμού 1184/2006, το οποίο, σε συνδυασμό με τον προβλεπόμενο στο άρθρο 1 κανόνα (περί εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ στις συμφωνίες που αφορούν στην παραγωγή ή εμπορία γεωργικών προϊόντων), έχει προφανώς την έννοια ότι απαιτείται προηγούμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μόνο για να θεωρηθεί

επιτρεπτή συμφωνία που εμπίπτει κατ' αρχήν στην απαγόρευση του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, όχι δε προκειμένου να εφαρμοστεί η διάταξη αυτή της Συνθήκης από τις εθνικές αρχές σε σχέση με συμφωνίες που αφορούν στην παραγωγή ή στην εμπορία γεωργικών προϊόντων. Εξάλλου, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 144 επ. του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του Ν. 2717/1999 (Α' 97) Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Κ.Δ.Δ.), το διοικητικό δικαστήριο, προκειμένου να εκφέρει κρίση ως προς τη διάπραξη της παράβασης των κανόνων του ανταγωνισμού που απέδωσε η Επιτροπή Ανταγωνισμού στην προσφεύγουσα επιχείρηση, έχει την υποχρέωση να σχηματίσει πλήρη και βεβαιη δικανική πεποίθηση, χρησιμοποιώντας τα επιτρεπόμενα από τον εν λόγω Κώδικα αποδεικτικά μέσα, μεταξύ των οποίων είναι και τα δικαστικά τεκμήρια (βλ. άρθρο 147 παρ. 1 περ. ζ' και άρθρο 186 Κ.Δ.Δ.), περί της συνδρομής των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, μετά από συνολική εκτίμηση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης (πρβλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., 1402/2011 κ.ά.). Η κατά τα ανωτέρω χρήση δικαστικού τεκμηρίου, δεν συνιστά αντιστροφή τού βάρους απόδειξης, αλλά ρύθμιση η οποία αφορά την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, με βάση τη λογική και τα διδάγματα της κοινής πείρας, και δεν παραβιάζει το κατοχυρωμένο από το άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ τεκμήριο εθωότητας, το οποίο δεν αποκλείει την προσφυγή σε πραγματικά ή νομικά τεκμήρια, παρά επιβάλλει τον περιορισμό τους σε λογικά όρα, ενόψει της σοβαρότητας του διακυβεύματος και της ανάγκης σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., με παραπομπές στη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ και του ΔΕΚ). Ειδικότερα, εφόσον αποδεικνύεται ότι μια επιχείρηση μετέσχε σε συσκέψεις μεταξύ ανταγωνιστριών επιχειρήσεων στο πλαίσιο των οποίων συνήφθη συμφωνία με επιζήμιο για τον ανταγωνισμό χαρακτήρα, νομίμως συνάγεται (από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και από το Διοικητικό Εφετείο) τεκμήριο συμμετοχής της στη συμφωνία, εναπόκειται δε στην επιχείρηση αυτή να προβάλει στοιχεία ικανά να

αποδείξουν ότι η συμμετοχή της στερούνταν παντελώς πνεύματος στρεφόμενου κατά του ανταγωνισμού, καταδεικνύοντας ότι διευκρίνισε στους ανταγωνιστές της ότι μετείχε στις συσκέψεις αυτές υπό πρίσμα διαφορετικό απ' ό,τι αυτοί ή ότι αποστασιοποιήθηκε δημόσια από το αποτέλεσμα τους, κατά τρόπον ώστε οι λοιποί μετέχοντες να θεωρήσουν ότι απέκλεισε ή τερμάτισε τη συμμετοχή της, ή να προβεί σε σχετική καταγγελία στις διοικητικές αρχές (πρβλ απόφαση ΔΕΕ της 7.2.2013, C-68/12, Slovenská sporiteľňa, σκ. 27)

26. Επειδή, με την αναιρεσβαλλομενη αποφαση εγινε δεκτό ότι από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: Από τον Ιούνιο του 2005 διαβιβάσθηκαν στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α) Δελτία Τύπου σχετικά με διαμαρτυρίες αγελαδοτρόφων, καταναλωτών, καθώς και πλήθος κοινοβουλευτικών ερωτήσεων σχετικά με πιθανές στρεβλώσεις στην αγορά γαλακτοκομικών προϊόντων. Κατόπιν τούτου η Γ.Δ.Α. ξεκίνησε, το Μάρτιο του 2006, διαδικασία αυτεπάγγελτης έρευνας σε επιχειρήσεις του κλάδου, με στόχο τη διερεύνηση τυχόν παραβάσεων των αρθρ. 1 και 2 του Ν 703/1977 και 81 και 82 ΕΚ στους τομείς της παραγωγής νωπού γάλακτος και της χονδρικής και λιανικής πώλησης γαλακτοκομικών προϊόντων με πρώτη ύλη το αγελαδινό γάλα. Από την έρευνα αυτή (8218/15-12-2006 Εισήγηση της Γ.Δ.Α.) προέκυψαν τα εξής: Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Προγράμματος Δράσης 2000 για τη μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και τον Κανονισμό 1255/99, εφαρμόζεται η Νέα Κοινή Οργάνωση αγοράς (ΚΟΑ) για την κοινή οργάνωση αγορών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, στόχο της οποίας είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους στην εσωτερική και εξωτερική αγορά, η ελεύθερη κυκλοφορία τους στο εσωτερικό της Κοινότητας, η αύξηση της κατανάλωσης γάλακτος και η απλοποίηση της νομοθεσίας όσον αφορά στα μέτρα ενίσχυσης στην εσωτερική αγορά. Βασικά χαρακτηριστικά της κοινής οργάνωσης αγοράς γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων

είναι α) η χορήγηση ενισχύσεων στα γαλακτοκομικά προϊόντα β) η πριμοδότηση της γαλακτοπαραγωγής και γ) η πραγματοποίηση συμπληρωματικών πληρωμών προς τους παραγωγούς από τα κράτη μέλη. Το σύνολο της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος ανά χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθορίζεται μέσω του συστήματος των ποσοστώσεων, δηλαδή καθορίζεται για κάθε μέλος μία συνολική εγγυημένη ποσότητα που αποτελεί την ανώτερη ποσότητα αγελαδινού γάλακτος που μπορεί να παραδοθεί από τους παραγωγούς, είτε στις μονάδες παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων, είτε απευθείας στην κατανάλωση. Οι εγγυημένες ποσότητες γάλακτος για την Ελλάδα καθορίστηκαν ετησίως σε 820.513 τόνους και θα ισχύουν μέχρι το έτος 2014/15, από 700 τόνους που ίσχυε πριν. Η εφαρμογή της αύξησης της ποσόστωσης άρχισε από 1.1.2004 με σταδιακή κατανομή αυτής σε παραγωγούς. Στην Ελλάδα υπεύθυνος για τη διαχείριση του καθεστώτος των ποσοστώσεων αγελαδινού γάλακτος και τον έλεγχο της ποιότητας είναι ο Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος (ΕΛ.Ο.Γ.). Σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην κοινοτική και εθνική νομοθεσία το γάλα κάθε μονάδας παραγωγής πρέπει να ελέγχεται μηνιαίως τουλάχιστον δύο φορές το μήνα για τον προσδιορισμό της Ολικής Μικροβιακής Χλωρίδας κ.λ.π.. Στην Ελλάδα, ενόψει της υπάρχουσας ποσόστωσης και του γεγονότος ότι η παραγωγή του φρέσκου αγελαδινού γάλακτος (τελικό προϊόν) απορροφά σχεδόν όλη την εγχωρίως παραγόμενη ποσότητα του αγελαδινού γάλακτος (νωπό γάλα), οι μεταποιητές πρέπει να ανταγωνιστούν μεταξύ τους ως αγοραστές της πρώτης ύλης, ώστε να εξασφαλίσουν επαρκή προμήθεια (αυτό αποτελεί και την κεντρική διάσταση του ανταγωνισμού σε αυτό το στάδιο της αγοράς) από την, εκ του νόμου, περιορισμένη παραγωγή. Η αυξημένη ζήτηση από τις εταιρίες γάλακτος για πρώτη ύλη προς παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων-πλην του φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος-καλύπτεται από εισαγωγές. Ο κύριος όγκος της προμήθειας γάλακτος πραγματοποιείται από τις εταιρίες απευθείας από

τους παραγωγούς, με τους οποίους συνάπτουν έγγραφες ή προφορικές συμβάσεις. Η τιμή αγοράς του γάλακτος από τις γαλακτοβιομηχανίες διαμορφώνεται με βάση την ποιότητα, την ποσότητα, το μέγεθος της κτηνοτροφικής μονάδας, τις προοπτικές ανάπτυξης της μονάδας και την εποχικότητα. Από την ανάλυση των στοιχείων του Ελληνικού Οργανισμού Γάλακτος (ΕΛ.Ο.Γ.) σχετικά με την παραγωγή και τις εισκομίσεις αγελαδινού γάλακτος από το σύνολο των παραγωγών της χώρας κατά την περίοδο 2001 – 2006 προκύπτει, ότι το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής γάλακτος απορροφάται από τις γαλακτοβιομηχανίες μέλη του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων (Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π.). Το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από έως κατά τη διάρκεια της εν λόγω χρονικής περιόδου. Ανά εταιρία δε προκύπτει ότι οι εταιρίες ΔΕΛΤΑ, ΦΑΓΕ, ΜΕΒΓΑΛ, ΝΕΣΤΛΕ και ΟΛΥΜΠΟΣ απορροφούν ποσοστό της συνολικής παραγόμενης ποσότητας γάλακτος που κυμαίνεται από έως Τα εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα κατέχουν σημαντική θέση στη συνολική κατανάλωση γαλακτοκομικών προϊόντων, ενώ η εξαγωγές διαμορφώνονται σε χαμηλά επίπεδα. Το κόστος διανομής του γάλακτος, εξαιτίας διαφόρων παραγόντων χαρακτηρίζεται, ειδικά στην Ελλάδα, ως ιδιαίτερα υψηλό. Το γάλα και τα λοιπά γαλακτοκομικά προϊόντα διατίθενται σε σούπερ - μάρκετ, σε μικρά σημεία πώλησης, όπως περίπτερα, γαλακτοπωλεία, ψιλικατζίδικα, αρτοποιεία κ.λ.π. Η σχετική αγορά προϊόντος (του γάλακτος ως πρώτης ύλης) είναι η παραγωγή και η προμήθεια ακατέργαστου αγελαδινού γάλακτος, ενώ η σχετική γεωγραφική αγορά στις σχετικές αγορές γαλακτοκομικών ως τελικών προϊόντων είναι η ελληνική επικράτεια. Εξάλλου, κατά την ανωτέρω έρευνα, που ενήργησε η Γ.Δ.Α., προέκυψαν τα εξής στοιχεία: α) Κατά τον έλεγχο, που διενεργήθηκε στη ΜΕΒΓΑΛ την 6.6.2006 από τους υπαλλήλους της Γ.Δ.Α., βρέθηκε ανάμεσα σε άλλα έγγραφα τηλεομοιοτυπία (fax), η οποία είχε αποσταλεί την 4.6.2004 από τη Δ/ση Ζώνης Γάλακτος της ΔΕΛΤΑ και

συγκεκριμένα από
ΔΕΛΤΑ) προς

Γάλακτος της
της ΜΕΒΓΑΛ)

σχετικά με τη «Συνάντηση εκπροσώπων των γαλακτοβιομηχανιών στη Λάρισα την 31η Μαΐου 2004», στην οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Τη Δευτέρα 31 Μαΐου 2004 και ώρα 11.00 - 14.30, στη Λάρισα, στο Ξενοδοχείο Divaní, πραγματοποιήθηκε συνάντηση εκπροσώπων των Γαλακτοβιομηχανιών ΔΕΛΤΑ, ΜΕΒΓΑΛ, ΝΕΣΤΛΕ, ΟΛΥΜΠΟΣ και ΦΑΓΕ. Αντικείμενο της συνάντησης ήταν η επικοινωνία και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των υπευθύνων των παραπάνω Εταιρειών, σχετικά με τις εξελίξεις στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γάλακτος στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στα πλαίσια της Κ.Α.Π. και ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων. [...]. Σύμφωνα με όσα συζητήθηκαν, οι βασικοί άξονες της στρατηγικής για το επόμενο διάστημα θα πρέπει να είναι οι παρακάτω: Α) Να θωρακιστεί η ποιότητα με την εφαρμογή κοινής πολιτικής από όλους τους μεταποιητές και την αποφυγή μετακινήσεων των παραγωγών που γίνονται σε περιπτώσεις που οι τελευταίοι δυσανεστούνται λόγω της εντατικοποίησης των ποιοτικών ελέγχων. Β) Να γίνει προσπάθεια για (μία ακόμη) ενημέρωση των παραγωγών σχετικά με τα θέματα ποιότητας, τις υποχρεώσεις και τους τρόπους βελτίωσης της ασφάλειας και της ποιότητας του γάλακτος. Η ενημέρωση να γίνει και με τη μορφή φυλλαδίου, ενδεχομένως με τη συμμετοχή του ΕΛΟΓ ή της Εθνικής Επιτροπής Γάλακτος. Το φυλλάδιο αυτό θα διανεμηθεί σε όλους με ευθύνη των Γαλακτοβιομηχανιών. Γ) Με δεδομένη την αύξηση της ποσότητας να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες για τη διατήρηση του καλού κλίματος, προκειμένου να μη διακοπεί η κυζητική τάση στην παραγωγή του γάλακτος. Δ) Να περιοριστούν οι αγοραπωλησίες πλεονασματικού γάλακτος, ιδίως από μικρούς μεταποιητές, οι οποίοι δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τις ποιοτικές προδιαγραφές και την ιχνηλασιμότητα σύμφωνα με το σύστημα ΗΑ. C. C. P.. Ε). Ενόψει της επιδότησης της ποσότητας των παραγωγών, που αρχίζει το 2004 και θα εξακολουθήσει

μέχρι το 2013 (τουλάχιστον) και της αναμενόμενης μείωσης των τιμών σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. να γίνει προσπάθεια συγκράτησης των τιμών στη χώρα μας και αντιστροφής των ανοδικών τάσεων, προκειμένου να μη περιοριστεί η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού γάλακτος. ΣΤ) Τέλος, εκφράστηκε η άποψη ότι θα ήταν καλό να συσταθεί μία τακτική ομάδα, η οποία θα αποτελείται (κυρίως) από τους υπεύθυνους συλλογής γάλακτος. Η ομάδα θα συνέρχεται σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα, για να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον πρωτογενή τομέα του γάλακτος και να προγραμματίζει τις κοινές ενέργειες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού γάλακτος. Η ακριβής ημερομηνία θα συμφωνηθεί λίγο πριν την πραγματοποίηση της συνάντησης (ακολουθούν τα ονοματεπώνυμα των εκπροσώπων των εταιριών και οι αριθμοί των τηλεφώνων τους)». Όπως προέκυψε μεταγενέστερα, από τις συνοδευτικές σελίδες τηλεμοιοτυπιών του εγγράφου αυτού που προσκόμισε και κατέθεσε στα πρακτικά ο μάρτυρας

(στέλεχος της ΔΕΛΤΑ και

ΣΕΒΓΑΠ), κατά την εξέτασή του ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού (3.5.2007), το έγγραφο αυτό απεστάλη με τηλεμοιοτυπία στις εταιρίες ΝΕΣΤΛΕ, ΟΛΥΜΠΟΣ και ΦΑΓΕ. β) Κατά τον έλεγχο, που διενεργήθηκε στη ΜΕΒΓΑΛ την 6.6.2006 από τους υπαλλήλους της Γ.Δ.Α., βρέθηκε ανάμεσα σε άλλα έγγραφα χειρόγραφο σημείωμα - σε επιστολόχαρτο με το λογότυπο του ξενοδοχείου ΔΙΒΑΝΗ - που ήταν συνημμένο στην προαναφερθείσα τηλεμοιοτυπία της ΔΕΛΤΑ προς τη ΜΕΒΓΑΛ. Το χειρόγραφο αυτό σημείωμα είχε τίτλο «Αποφάσεις 31/05/04» και σε αυτό αναφέρονται τα εξής: «1) Να περιοριστούν στο ελάχιστο οι μετακινήσεις των παραγωγών και πάντα σε συνεννόηση μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών. 2) Προσπάθεια συγκράτησης των τιμών για τον μήνα Μάιο και μείωσης από τον Ιούνιο μέσα από την ποιότητα από 1 έως 1,5%. 3) Εκτύπωση από ΕΛ.Ο.Γ. και διανομή στους παραγωγούς ενημερωτικού φυλλαδίου με σκοπό για τη βελτίωση της ποιότητας γάλακτος. 4) Κοινή

αντιμετώπιση των παραγωγών από πλευράς των εταιρειών σε περιπτώσεις ποιοτικών αποκλίσεων με ενημέρωση των παραγωγών. 5) Να μην παραλαμβάνεται το γάλα από μικρότερα τυροκομεία την περίοδο που τους περισσεύει. 6) Να μην ανακοπεί η αυξητική τάση του ελληνικού γάλακτος διότι υπάρχει επαρκής ποσότητα και είναι ο καλύτερος τρόπος μείωσης της τιμής του γάλακτος. 7) Να συσταθεί ομάδα εργασίας των ζωνών γάλακτος η οποία θα συνεδράζει σε τακτά χρονικά διαστήματα. 8) Επόμενη συνάντηση: Τελευταίο δεκαήμερο Ιουλίου». Όπως αποδείχθηκε κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας, συντάκτης του εν λόγω εγγράφου είναι στέλεχος και εκπρόσωπος της
ΜΕΒΓΑΛ στη συνάντησή της Λάρισας, ο οποίος, κατά την εξέταση του ως μάρτυρας, παραδέχθηκε ότι αυτός είχε συντάξει το εν λόγω χειρόγραφο πρακτικό με το συγκεκριμένο περιεχόμενο. Η γνησιότητα αυτού του στοιχείου επιβεβαιώνεται και από τον

της ΜΕΒΓΑΛ στην από 11.9.2006 ένορκη κατάθεση του.
γ) Το από 2.6.2004 εσωτερικό σημείωμα - πρακτικό της ΜΕΒΓΑΛ, που βρέθηκε ανάμεσα σε άλλα έγγραφα κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε στη ΜΕΒΓΑΛ την 6.6.2006 από τους υπαλλήλους της Γ.Δ.Α.. Στο εν λόγω πρακτικό, που φέρει ημερομηνία δύο ημέρες πριν τη συνάντηση στη Λάρισα, αναγράφονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «[...] 11. Συνάντηση Σ.Ε.Β.ΓΑ.Π. Στη συνάντηση που έγινε στην Λάρισα την Δευτέρα 31 Μαΐου 2004, συμφωνήθηκαν τα παρακάτω. Να περιοριστούν στο ελάχιστο οι μετακινήσεις παραγωγών. Να γίνει συγκράτηση τιμών αρχής γενομένης απ' τον μήνα Μάιο 2004. Όλες οι εταιρείες να είναι αυστηρές στις τιμές. Καμία εταιρεία να μην παίρνει γάλα που τυχόν περισσεύει απ' τους μικρούς Τυροκόμους». Στο εν λόγω πρακτικό της συνάντησης της Ζώνης Γάλακτος της ΜΕΒΓΑΛ, κατά την οποία ήταν παρούσα και η τότε
το
ως άνω χωρίο είναι γραμμένο στη στήλη «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ» και ορίζονται ως υπεύθυνοι για το συγκεκριμένο θέμα οι

οι οποίοι είχαν εκπροσωπήσει τη ΜΕΒΓΑΛ στη συνάντηση της Λάρισας. Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι την 31.5.2004 συναντήθηκαν στο ξενοδοχείο «ΔΙΒΑΝΗ» στη Λάρισα των εταιριών ΔΕΛΤΑ, ΦΑΓΕ, ΟΛΥΜΠΟΣ, ΜΕΒΓΑΛ και ΝΕΣΤΛΕ, με εντολή των προϊσταμένων τους, οι οποίοι είναι και μέλη του Δ.Σ. του Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π.. Η απόφαση για την πραγματοποίηση της συνάντησης της Λάρισας είχε ληφθεί στη συνεδρίαση της 24.5.2004 στο ξενοδοχείο «HYATT» της Θεσσαλονίκης (από 11.9.2006 και από 20.4.2007 ένορκες καταθέσεις του ...). Στη συνάντηση της Λάρισας ήταν παρόντες για λογαριασμό της ΔΕΛΤΑ για λογαριασμό της ΜΕΒΓΑΛ για λογαριασμό της ΝΕΣΤΛΕ οι ... για λογαριασμό της ΟΛΥΜΠΟΣ οι ... και για λογαριασμό της ΦΑΓΕ

Εξάλλου, κατά τον ανωτέρω έλεγχο ελήφθησαν ενώπιον της Γ.Δ.Α. ένορκες καταθέσεις στελεχών των γαλακτοβιομηχανιών, συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων,

Κλάδου

Γαλακτοκομικών και Ποτών της ΔΕΛΤΑ,

Γάλακτος της ΔΕΛΤΑ,

και διευθυντικού στελέχους της ΔΕΛΤΑ, καθώς των εκπρόσωπων του Συλλόγου Αγελαδοτρόφων Κεντρικής Μακεδονίας

(Πρόεδρου του Συλλόγου) και

(Γενικού

Γραμματέα). Ειδικότερα, στο πλαίσιο της από 11.9.2006 κατάθεσής του ο

Διευθυντής της Ζώνης Γάλακτος της ΜΕΒΙ ΑΛ,

κατέθεσε τα εξής: «Αυτό ήταν από πάντοτε επιθυμία. Δηλ. όσες λιγότερες μετακινήσεις παραγωγών, τόσο θα ήταν καλύτερα και για την ποιότητα του γάλακτος και για τη συγκράτηση των τιμών ... από το έτος 2004 αυξήθηκε η ποσόστωση επί του αγελαδινού γάλακτος ... Υπάρχει επίσης πριμ στον παραγωγό. Ήταν 4 δρχ. το 2004, 8 δρχ. το 2005 και 12 το 2006 μέχρι το

/.

2013. Μέρος αυτού του πριμ καλύπτεται και από τον εθνικό προϋπολογισμό. Έπεσε στο τραπέζι (εντός του ΣΕΒΓΑΠ) η πρόταση ότι μέρος του πριμ θα μπορούσε να το επωφεληθεί και η βιομηχανία. Με βάση αυτό το σκεπτικό ακολουθήθηκε η σχετική πτώση των τιμών των παραγωγών, ανάλογα με την πολιτική που εφαρμόζε κάθε βιομηχανία». Σχετικά με τις συναντήσεις του ΣΕΒΓΑΠ ανέφερε, ότι στην τελευταία συνάντηση, που έγινε στο HYATT Θεσσαλονίκης, τέθηκε το ζήτημα της μείωσης των τιμών και ειδικότερα: « ... Σε αυτή τη συνάντηση είμασταν μαζί με τον

Εκεί ετέθη το ζήτημα της πριμοδότησης της ποσόστωσης. Θεωρήθηκε ότι θα μπορούσε να έχει μέρος και η βιομηχανία. Υπήρξε μια καταρχήν συμφωνία. Θυμάμαι σε εκείνη τη συνάντηση είχα μια ένσταση ότι εσείς, η βιομηχανία, χρηματοδοτήσατε την ανάπτυξη της αγελαδοτροφίας. Εάν γίνει αυτό (δηλ. η μείωση των τιμών) τότε η ελληνική αγελαδοτροφία που θα πάει;». Σχετικά με το εάν υπήρξε άλλη συνάντηση μετά το HYATT για το ανωτέρω θέμα

απάντησε ως εξής: «Ναι, στις 31/5/2004 στη Λάρισα συνάντηση εκπροσώπων των ζωνών γάλακτος (της ΣΕΒΓΑΠ). Κάποιος κρατούσε σημειώσεις από τη συνάντηση. (χειρόγραφο) (Επιβεβαιώνεται το περιεχόμενο του χειρόγραφου Πρακτικού της Συνάντησης της 31/5/2004 στη Λάρισα).[. . .] Όλοι πήγαν με εντολή των ανωτέρων τους και πήγαμε να γίνει ένας συντονισμός ενεργειών. Αυτά εδώ που καταγράφονται συμφωνήθηκαν από όλους τους παρόντες. Μπορεί να υπήρξαν άλλες απόψεις, αλλά η σύνθεση των απόψεων υπάρχει εδώ. Είπαν διάφορες απόψεις αλλά φαίνεται και στο χαρτί ότι αυτή είναι η κατάληξη των απόψεων. Αναφέρεται 1-1,5% μείωση. Αυτό είναι για το πριμ [...]. Συμφωνήθηκε στη Λάρισα κατόπιν εντολής από τη συνάντηση στο HYATT. Είχαμε πει τότε ότι θα βρισκόμαστε σε τακτά χρονικά διαστήματα, κάθε 3μηνο ή 6μηνο να συζητούμε τι έγινε μέχρι σήμερα, όμως αυτό δεν τηρήθηκε [...] Αλλά δεν ξανάγινε συνάντηση. Μόνο τηλεφωνικές επικοινωνίες, επαφές στις καφετέριες, κλπ. Δεν έγινε με όλους μαζί [...] ».

Σχετικά με τις μετακινήσεις των παραγωγών και συγκεκριμένα με τα εσωτερικά σημειώματα συναντήσεων της Ζώνης Γάλακτος της ΜΕΒΓΑΛ ο κατέθεσε: « [...] Τα τελευταία χρόνια δεν υπάρχει ανταγωνισμός. Όλοι έχουν μειώσει τις τιμές. Για τις μη μετακινήσεις, πράγματι θελήσαμε να κάνουμε ποιότητα γάλακτος, να μειώσουμε τη νοθεία του γάλατος (νερό), και στην υγιεινότητά του, όλα τα στοιχεία του να βελτιωθούν. Ήταν επίσης και ο λόγος του κόστους της εισκόμισης. Μια μετακίνηση παραγωγού σημαίνει κόστος - αναστάτωση για την εταιρεία. Η κάθε εταιρεία ήταν καλυμμένη με τις ποσοτητες που ήθελε. [...] υπήρχε εντολή να βρεθούμε για να μειώσουμε τα κόστη, να βελτιώσουμε την ποιότητα, περιορίζοντας τις μετακινήσεις. [...] Εάν ένας παραγωγός ήθελε να μετακινηθεί σε μια εταιρεία, αυτή του έλεγε ότι δεν χρειάζεται γάλα, να κάτσει εκεί που είναι. Οι μετακινήσεις γίνονται γιατί τον πιέζεις για τη νοθεία που κάνει ή για την ποιότητα του γάλατος. Έτσι, όλοι πίεζαν το ίδιο τους παραγωγούς». Σε ερώτηση σχετικά με το εάν κάποιος παραγωγός, που θέλει να φύγει από μια γαλακτοβιομηχανία, δεν θα μπορεί για τον επόμενο χρόνο να διανείμει το προϊόν του, ο απάντησε ως εξής: «Όχι, αλλά υπάρχει κάποιο διάστημα που χρειάζεται λόγω κανόνων του ΕΛΟΓ. Είναι γενικά αποδεκτό στις γαλακτοβιομηχανίες ότι η ΔΕΛΤΑ είναι η μεγάλη εταιρεία που έχει το «πάνω χέρι». Για τη ζώνη γάλακτος όμως επικρατεί σε όλους μας ότι άμα χωθείς στη ΔΕΛΤΑ είναι σε θέση να σε λιώσει. Δηλαδή εάν πάρω ένα - δύο παραγωγούς είναι σε θέση να στο ανταποδώσει διπλά. Δεν το έχει κάνει, αλλά έτσι είχα καταλάβει παλαιότερα, έμμεσα». Στο πλαίσιο της από 2.10.2006 συμπληρωματικής κατάθεσής του ο ίδιος μάρτυρας σε διευκρινιστική ερώτηση της Γ.Δ.Α. σχετικά με το ότι στην πρώτη κατάθεσή του απάντησε, ότι οι κυριότερες εταιρίες παρέμειναν και τήρησαν το πλαίσιο της μείωσης των τιμών, ενώ τώρα ισχυρίζεται, ότι δεν το τήρησαν, απάντησε ως εξής: «Ναι, δεν παρέμεναν σε αυτό το πλαίσιο, όσον αφορά το ποσοστό μείωσης και οι μειώσεις έγιναν σε διαφορετικά χρονικά σημεία. Τι εννοώ:

ότι συνεχίσθηκαν οι επαφές. Είμαστε άνθρωποι που κάνουμε την ίδια δουλειά και αναπτύσσεται μια προσωπική σχέση. Και σε κάποιο χωριό όταν πάμε ανταμώνουμε και άρα συνομιλούμε για την ποιότητα και την τιμή. Στο πλαίσιο της μείωσης της τιμής». Εξάλλου, σε ερώτηση για την απόφαση, που λήφθηκε για μείωση των τιμών,

Κλάδου Γαλακτοκομικών και Ποτών της ΔΕΛΤΑ, την 9.11.2006 κατέθεσε στη Γ.Δ.Α. τα εξής «[...] Από τη συνάντηση αυτή, λόγω της αντίθετης πορείας σε σχέση με την ευρωπαϊκή αγορά και λόγω ανησυχίας του ΣΕΒΓΑΠ για τη μείωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της κτηνοτροφίας, αυτή η ομάδα [...] επεκτάθηκε στα θέματα ανταγωνιστικότητας με τη μορφή που αναγράφονται στην παρ. Ε του εν λόγω πρακτικού [...] Πρόκειται για μία ευχή [...] ωστόσο η πραγματικότητα της αγοράς αποτυπώνεται αντίθετα». Επίσης ο κατέθεσε, ότι στη συνάντηση της Λάρισας, «Συμφωνήθηκε να μην είναι εύκολη η μετακίνηση των παραγωγών που δεν δέχονται τους νόμιμους ποιοτικούς ελέγχους ανεξαρτήτως από πού πραγματοποιούνται [...] Αυτό που ανησυχούσε το σύνολο των εταιρειών ήταν ένα «κακό» περιστατικό που θα είχε στο σύνολο του κλάδου και στη χώρα εν γένει [...]». Περαιτέρω, ο

Σταθμών Συλλογής Γάλακτος της ΔΕΛΤΑ, σε αντίστοιχη ερώτηση, κατέθεσε την 9.11.2006 στη Γ.Δ.Α., ότι: «Συγκεκριμένα το τι συζητήθηκε αναφέρεται στο επίσημο πρακτικό της συγκεκριμένης συνάντησης», εννοώντας το δακτυλογραφημένο κείμενο, που κατά τη δήλωση του ιδίου και η

απέστειλε στους συμμετέχοντες στη συνάντηση. Επίσης ο

κατέθεσε, ότι: «Ως προς τον περιορισμό της μετακίνησης των παραγωγών, συζητήθηκε καθώς έμμεσα επηρεάζει το θέμα της ποιότητας [...] Η αναφορά στον περιορισμό των μετακινήσεων έγινε στη βάση διασφάλισης της ποιότητας του γάλακτος». Περαιτέρω,

του ΣΕΒΓΑΠ και διευθυντικό στέλεχος της ΔΕΛΤΑ, αναφορικά με τη συνάντηση της Λάρισας και τη διαπιστωθείσα

απουσία ενός μέρους των μελών του ΣΕΒΓΑΠ, κατέθεσε την 23.11.2006 στη Γ.Δ.Α. τα εξής: «[...] Στις υπόλοιπες εταιρείες οι μετακινήσεις δεν ήταν τόσο έντονες, οπότε δεν τους αφορούσαν τα συγκεκριμένα ζητήματα». Εξάλλου, την 10.10.2006 κατέθεσαν ενόρκως στη Γ.Δ.Α. οι εκπρόσωποι του Συλλόγου Αγελαδοτρόφων Κεντρικής Μακεδονίας

(Πρόεδρος του Συλλόγου) και (Γενικός Γραμματέας), οι οποίοι, σε ερώτηση των υπαλλήλων της Γ.Δ.Α. σχετικά με την χρονική περίοδο που αποφάσισαν οι γαλακτοβιομηχανίες να μειώσουν την τιμή στον παραγωγό, ποιες βιομηχανίες εφάρμοσαν την μείωση και με ποια αιτιολογία, καθώς και τον τρόπο που αντέδρασαν οι παραγωγοί σε αυτή την μείωση, απάντησαν ότι η μείωση της τιμής ξεκίνησε τον τελευταίο ενάμιση χρόνο περίπου, από τον Οκτώβριο του 2004 η ΦΑΓΕ και από το τέλος Δεκεμβρίου του 2005 και οι υπόλοιπες γαλακτοβιομηχανίες, με την αιτιολογία ότι η ποιότητα του παραγόμενου γάλακτος είναι κατώτερη. Περαιτέρω, την 16.1.2006 ο Κτηνοτροφικός Σύλλογος Κοζάνης και Περιχώρων «Ο ΒΟΥΡΙΝΟΣ» απέστειλε στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης τον Υφυπουργό τον Υφυπουργό Ανάπτυξης και τον Υπουργό Μακεδονίας Θράκης κ.

επιστολή στην οποία ανέφερε μεταξύ άλλων και τα εξής: «[...] Με την επιστολή μας αυτή κύριε Υπουργέ θέλουμε να εκφράσουμε την δυσαρέσκειά μας και την αγανάκτηση των 1.302 αγελαδοτρόφων της Δυτικής Μακεδονίας. Οι παραπάνω αγελαδοτρόφοι έδιναν το γάλα τους στις γαλακτοβιομηχανίες ΔΕΛΤΑ και ΦΑΓΕ. Οι παραπάνω εταιρείες προχώρησαν μονομερώς χωρίς καμιά ενημέρωση στους παραγωγούς στη μείωση της τιμής του γάλακτος κατά 3 λεπτά. Δεν κατανοούμε την μείωση στις τιμές των παραγωγών όταν οι τιμές στα σούπερ μάρκετ ανεβαίνουν συνεχώς. [...]», ενώ ο Πρόεδρος του προαναφερθέντος Κτηνοτροφικού Συλλόγου σε ερώτηση της Γ.Δ.Α. την 7.6.2006 ανέφερε τα εξής: «Είναι γνωστό στην περιοχή ότι αν κάποιος παραγωγός αποφασίσει να διακόψει τη συνεργασία του με κάποια εταιρεία, δεν μπορεί να βρει άλλη εταιρεία

για να πουλήσει το γάλα του. Αυτό συμβαίνει γιατί υπάρχει σχετική συμφωνία μεταξύ των μεγάλων εταιρειών (ΦΛΓΕ – ΝΕΣΤΛΕ -ΜΕΒΓΑΛ). Οι εταιρείες χρησιμοποιούν τον υπερβολικό δανεισμό προκειμένου να κρατούν εξαρτημένους τους παραγωγούς και να τους εκμεταλλεύονται, καθορίζοντας από μόνες τους τις τιμές με πρόφαση την ποιότητα». Επίσης, στις 8.11.2006 ο Σύλλογος Αγελαδοτρόφων απέστειλε στη Γ.Δ.Α. υπόμνημα πληροφοριών, στο οποίο αναφέρεται, ότι δεν μπορούσαν να γίνουν μετακινήσεις παραγωγών από εταιρία σε εταιρία. σε περίπτωση διακοπής συνεργασίας για οποιονδήποτε λόγο με κάποια από αυτές, παρόλο που το επιδίωκαν οι παραγωγοί του νομού και ότι η συμπίεση της τιμής ανά λίτρο γάλακτος επιβάλλεται στους παραγωγούς με την απειλή, με το πρόσχημα της ελλείψεως των ποιοτικών κριτηρίων, για την επιβολή ποινών - της μη παραλαβής γάλακτος ή της διακοπής της συνεργασίας. Εξάλλου, κατά τον ανωτέρω έλεγχο, που διενεργήθηκε στη ΜΕΒΓΑΛ στις 6.6.2006, βρέθηκαν ανάμεσα σε άλλα έγγραφα: 1) εσωτερικό σημείωμα-πρακτικό της Συνάντησης της Ζώνης Γάλακτος της εταιρίας με ημερομηνία 20.4.2004, ήτοι ένα μήνα περίπου πριν τη συνάντηση της Λάρισας. Στο εν λόγω πρακτικό αναγράφονται στο θέμα «Τιμές» και στη στήλη «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ» ανάμεσα σε άλλα τα εξής: «[...] 5. Τιμές. Ο ζητάει να μειωθούν οι τιμές αγελαδινού γάλακτος. Εμείς ζητάμε συνάντηση με τον ΣΕΒΓΑΠ και από κοινού ν' αποφασιστεί η μείωση των τιμών», 2) εσωτερικό σημείωμα-πρακτικό της Συνάντησης της Ζώνης Γάλακτος της εταιρίας με ημερομηνία 4.2.2004. Στο εν λόγω πρακτικό αναγράφονται στο θέμα «Ανταγωνισμός» και στην στήλη «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ» τα εξής: «[...] 6. Ανταγωνισμός: Επειδή είναι έντονος και συνεχής στο αγελαδινό γάλα, πρέπει να διατηρούμε στενές επεφές όχι μόνο με τους δικούς μας παραγωγούς, αλλά και με παραγωγούς άλλων εταιρειών, ώστε να είμαστε έτοιμοι, όταν χρειαστεί, να πάρουμε νέο γάλα (κυρίως την Άνοιξη και το Καλοκαίρι). Ιδιαίτερη βάση να δοθεί στους νομούς ΣΕΡΡΩΝ, ΠΙΕΡΙΑΣ και

ΗΜΑΘΙΑΣ, διότι έχουν αρκετό αγελαδινό γάλα το οποίο εκμεταλλεύεται η NESTLE. Στην περιοχή ΣΟΧΟΥ το πρόβλημα είναι η έντονη πίεση από πλευράς παραγωγών για αύξηση της τιμής στο αγελαδινό γάλα, αφού όπως οι ίδιοι ισχυρίζονται, ο ΚΟΛΙΟΣ έδωσε αύξηση 0,0059-0,0147 €/κιλό (2-3 δρχ.) και παράλληλα η ΦΑΓΕ ενακοίνωσε αυξήσεις ως και 0,00176 €/κιλό (6 δρχ.). Ίσως θα πρέπει να γίνει συνάντηση με ΦΑΓΕ, ΔΕΛΤΑ και ΝΕΣΤΛΕ, για να δούμε που θα φτάσει το θέμα των συνεχών αυξήσεων στην τιμή του αγελαδινού γάλακτος. Επιδιώκουμε να έχουμε καλές σχέσεις με Τυροκόμους και άλλες Εταιρείες, αλλά ταυτόχρονα να εξυπηρετούνται και τα συμφέροντα της Εταιρείας μας. [...]», 3) εσωτερικό σημείωμα-πρακτικό της Συνάντησης της Ζώνης Γάλακτος της εταιρίας με ημερομηνία 30.5.2001. Στο εν λόγω πρακτικό στο θέμα «Ανταγωνισμός» και στη στήλη «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ» αναγράφονται ανάμεσα σε άλλα τα εξής: «[...] 3. Ανταγωνισμός. [...] Έχει προγραμματιστεί συνάντηση του Σ.Ε.Β.ΓΑ.Π. την Πέμπτη 31/5/2001 στην Αθήνα, με θέμα τη μείωση τιμών και μία συνάντηση των Τυροκόμων την Τρίτη 5/6/2001 με το ίδιο θέμα. Για ότι προκύψει από τις δύο αυτές συναντήσεις, θα ενημερωθεί η Ζώνη Γάλακτος. Οι τιμές για τον μήνα Μάιο να είναι ανάλογες της ποιότητας (και των τριών ειδών του γάλακτος)», 4) εσωτερικό σημείωμα-πρακτικό της Συνάντησης της Ζώνης Γάλακτος της εταιρίας με ημερομηνία 11.10.2000. Στο εν λόγω πρακτικό στο θέμα «Ανταγωνισμός» και στη στήλη «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ» αναγράφονται ανάμεσα σε άλλα τα εξής: «[...] 3. Ανταγωνισμός: Το ΑΛΠΙΝΟ ενόχλησε μεγαλοπαραγωγούς μας, αλλά ο υπεύθυνός τους συμφώνησε τελικά να μη πάρει κανένα από την ΜΕΒΓΑΛ. [...]». Περαιτέρω, κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε στη ΜΕΒΓΑΛ την 20.9.2006 από τους υπαλλήλους της Γ.Δ.Α., βρέθηκε ανάμεσα σε άλλα έγγραφα εσωτερικό σημείωμα - πρακτικό του ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της εταιρίας με ημερομηνία 25.10.2004. Στο εν λόγω πρακτικό αναγράφονται στο θέμα «Αγελαδινό γάλα» και στη στήλη «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ», ανάμεσα σε άλλα, τα εξής «[...]

41. Αγελαδινό γάλα. Υπάρχει μεγάλη πίεση ανταγωνισμού για το αγελαδινό γάλα. Ενώ έγινε μια μείωση στην τιμή αγοράς της τάξεως των 3 δρχ./ κιλό, αυτή την στιγμή για να συγκρατήσουμε την ποσότητα που θέλουμε θα πρέπει πιθανώς να προβούμε σε αύξηση μεγαλύτερη από τη μείωση που έγινε. Αν χρειάζεται να αυξήσουμε τις τιμές για να διατηρήσουμε το γάλα στα επίπεδα που θέλουμε θα πρέπει να το κάνουμε. Να γίνει επείγοντως συνάντηση στα πλαίσια του ΣΕΒΓΑΠ [...]». Περαιτέρω, το δικάσαν Διοικητικό Εφετείο έκρινε τα ακόλουθα: «[Α]πό τα έγγραφα στοιχεία που βρέθηκαν κατά τον αυτεπάγγελτο έλεγχο που διεξήγαγε η Γενική Δ/ση Ανταγωνισμού και αναφέρονται [παραπάνω], αποδεικνύεται ότι, στις 31-5-2004, στο ξενοδοχείο «Διβάνη» στη Λάρισα, πραγματοποιήθηκε συνάντηση των

πέντε μεγαλύτερων γαλακτοβιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στην επικράτεια, οι οποίες είναι και μέλη του διοικητικού συμβουλίου του ΣΕΒΓΑΠ, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, κατά την οποία τα στελέχη των ανωτέρω επιχειρήσεων: α) συμφώνησαν ότι στους βασικούς άξονες της στρατηγικής των επιχειρήσεων αυτών για το επόμενο διάστημα, περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, η αποφυγή της μετακίνησης των παραγωγών γάλακτος ανάμεσα στις γαλακτοβιομηχανίες και η προσπάθεια συγκράτησης των τιμών των γαλακτοπαραγωγών στην Ελλάδα και αντιστροφής των ανοδικών τάσεων, β) αποφάσισαν τη σύσταση τακτικής ομάδας απαρτιζόμενης από τους υπευθύνους συλλογής γάλακτος των πέντε εταιρειών, η οποία θα συνερχόταν σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα για να παρακολουθεί τις εξελίξεις και να προγραμματίζει κοινές ενέργειες με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας του ελληνικού γάλακτος και γ) όρισαν την πραγματοποίηση της επόμενης συνάντησης για τα τέλη Ιουλίου 2004, χωρίς να προκύπτει ότι κάποιος από τους εκπροσώπους των εταιρειών διαχώρισε τη θέση του ή δεν συμμετείχε σε κάποια από τις αποφάσεις, που λήφθηκαν. Το αντικείμενο της ανωτέρω συνάντησης προκύπτει από

όσα αναγράφονται στο δακτυλογραφημένο κείμενο που βρέθηκε σε τηλεομοιοτυπία (fax) που είχε αποσταλεί από το συντάκτη :

απεσταλμένο της ΔΕΛΤΑ στη συνάντηση αυτή, προς το αντίστοιχο στέλεχος της ΜΕΒΓΑΛ και στις λοιπές τρεις εταιρίες που έλαβαν σ' αυτήν μέρος, καθώς και από το, με σχεδόν ταυτόσημο περιεχόμενο, χειρόγραφο κείμενο με τίτλο «Αποφάσεις 31/05/2004», που συνέταξε κατά τη διάρκεια της συνάντησης

εκπρόσωπος της εταιρίας ΜΕΒΓΑΛ στη Λάρισα, το οποίο βρέθηκε στα γραφεία της τελευταίας συνημμένο στο ανωτέρω έγγραφο. Επιπλέον, από άλλα στοιχεία που προέκυψαν κατά την ελεγκτική διαδικασία και που αναφέρονται ανωτέρω, ειδικότερα, τα εσωτερικά σημειώματα της ΜΕΒΓΑΛ, τις ένορκες καταθέσεις, ιδίως του στελέχους της ΜΕΒΓΑΛ

ο οποίος επιβεβαιώνει με τη μαρτυρία του το προαναφερόμενο αντικείμενο της επίμαχης συνάντησης, και των εκπροσώπων των κτηνοτροφικών συλλόγων, καθώς και τις διαμαρτυρίες των τελευταίων προς μέλη της κυβέρνησης σχετικά με τη μείωση της τιμής του γάλακτος και τη δυσκολία μετακινήσεων των παραγωγών, αποδεικνύεται ότι η διενέργεια συζητήσεων και η λήψη αποφάσεων μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών στο πλαίσιο του ΣΕΒΓΑΠ, όσον αφορά στα θέματα της μείωσης των τιμών και του περιορισμού της μετακίνησης των παραγωγών αποτελούσε πάγια τακτική, αφού υπήρχε επί σειρά ετών μια μορφή συντονισμού μεταξύ των ανωτέρω επιχειρήσεων, στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιήθηκε και η παραπάνω συνάντηση. Εξάλλου, από το γεγονός ότι α) δεν προσκομίστηκαν ούτε βρέθηκαν επίσημα πρακτικά του ΣΕΒΓΑΠ για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης συνάντησης στη Λάρισα και για την εξουσιοδότηση των διευθυντών ζώνης γάλακτος των εμπλεκόμενων εταιρειών να παραστούν στη συνάντηση αυτή, β) συμμετείχαν μόνο οι πέντε μεγαλύτερες στην Ελλάδα από πλευράς μεγέθους εταιρείες και δεν προέκυψε από κάποιο στοιχείο, ότι κλήθηκαν επίσημα ή έστω ανεπίσημα τα λοιπά μέλη του ΣΕΒΓΑΠ να παραστούν στη συνάντηση αυτή, ούτε ότι τα πρακτικά της εν λόγω

συνάντησης κοινοποιήθηκαν στα λαπά μέλη του, που δεν ήταν παρόντα και γ) το περιεχόμενο της εν λόγω απόφασης δεν γνωστοποιήθηκε από τα συμμετέχοντα μέλη του ΣΕΒΓΑΠ ή τον ΣΕΒΓΑΠ, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 703/77, εντός 30 ημερών, συνάγεται ότι η συνάντηση της Λάρισας χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της μυστικότητας, της βούλησης, δηλαδή, των συμμετεχουσών εταιρειών να κρατήσουν σε στενό κύκλο τα συμφωνηθέντα στη συγκεκριμένη συνάντηση, το οποίο ενισχύει τον παράνομο χαρακτήρα της. Επομένως, από τη συνεκτίμηση των ανωτέρω στοιχείων, προκύπτει, κατά την κρίση του δικαστηρίου, ότι κατά την επίμαχη συνάντηση της Λάρισας υπήρξε συμφωνία μεταξύ των προαναφερομένων επιχειρήσεων, η οποία ελήφθη στο πλαίσιο των μεταξύ τους συνεννοήσεων, προκειμένου, αν και ανταγωνίστριες, να ακολουθήσουν κοινή πολιτική στην αγορά του γάλακτος όσον αφορά στη συγκράτηση ή μείωση των τιμών αγοράς νωπού γάλακτος και στην αποφυγή μετακινήσεων των παραγωγών. Η συμφωνία αυτή, εφόσον αφορά στον καθορισμό των τιμών και στην κατανομή των πηγών εφοδιασμού, στοχεύει στον περιορισμό ή στη νόθευση του ανταγωνισμού, κατά παράβαση των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 703/1977 και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο λόγος της προσφυγής ότι από τα παραπάνω αποδεικτικά στοιχεία δεν προκύπτει η λήψη απόφασης με αντιανταγωνιστικό περιεχόμενο. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι μη νομίμως ελήφθη υπόψη, προς απόδειξη της επίμαχης συμφωνίας, το χειρόγραφο κείμενο που συντάχθηκε, κατά τη διάρκεια της συνάντησης στη Λάρισα, από το στέλεχος της ΜΕΒΓΑΛ

διότι τούτο δεν αποτελεί έγγραφο κατά την έννοια του νόμου και, επομένως, νόμιμο αποδεικτικό στοιχείο, εφόσον είναι αντίγραφο και δε φέρει βεβαία χρονολογία, ούτε υπογραφή του συντάκτη του. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβασίμος, διότι το έγγραφο αυτό δεν έχει μεν την αποδεικτική δύναμη που επιφυλάσσει στο περιεχόμενο των

ιδιωτικών εγγράφων ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (άρθρα 148 και 171), δεν αποτελεί όμως ανεπίτρεπτο αποδεικτικό μέσο, καθόσον μπορεί κατά νόμο να χρησιμοποιηθεί ως δικαστικό τεκμήριο, σύμφωνα με τα άρθρα 147 και 186 του ίδιου Κώδικα (πρβλ. Α.Π. 3/2001). Περαιτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι τα ανωτέρω αποδεικτικά στοιχεία, τα περισσότερα από τα οποία αποτελούν έγγραφα που βρέθηκαν στα γραφεία της ΜΕΒΓΑΛ και μαρτυρικές καταθέσεις στελεχών της, στερούνται αποδεικτικής αξίας, εφόσον η επιχείρηση αυτή διέθεσε τα εν λόγω στοιχεία στο πλαίσιο της υποβολής από αυτήν αίτησης για να υπαχθεί στο πρόγραμμα επιείκειας, την οποία, επιπλέον, εκ των υστέρων απέσυρε ως «προσχηματική», καθώς και ότι δε συνεκτιμήθηκαν οι κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας δοθείσες μαρτυρικές καταθέσεις. Οι λόγοι αυτοί της προσφυγής πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, διότι, πέραν του ότι δεν έχει τόσο σημασία σε ποιας επιχείρησης τις εγκαταστάσεις βρέθηκε κάποιο στοιχείο, όσο το περιεχόμενό του και αποκαλυπτικότητα του [...], τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να συνεκτιμώνται στο σύνολό τους, λαμβανομένων υπόψη όλων των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών [...] και όχι χωριστά, όπως εσφαλμένα πράττει η προσφεύγουσα, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι καμία από τις αποδείξεις αυτές, χωριστά εξεταζόμενη, δεν αρκεί για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης. Εξάλλου, εφόσον αποδείχθηκε ότι η ανωτέρω συμφωνία που αφορά τη μείωση των τιμών και την αποφυγή των μετακινήσεων των παραγωγών γάλακτος, συνιστά ως εκ του αντικειμένου της περιορισμό ή νόθευση του ανταγωνισμού, δεν μπορεί να εκφύγει [...] της απαγόρευσης του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, εκ του λόγου ότι επιδιώκει και άλλους σκοπούς. Συνεπώς, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι επιδίωξη της επίμαχης συνάντησης ήταν η ενημέρωση και η ανταλλαγή απόψεων για τη βελτίωση της ποιότητας του φρέσκου γάλακτος ενόψει της επικείμενης διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα, ότι δηλαδή ο σκοπός της πραγματοποίησής της υπήρξε νόμιμος, προβάλλεται αλυσιτελώς.

Αλλωστε, η συμφωνία για κατάργηση του ανταγωνισμού ως προς τη δυνατότητα των γαλακτοβιομηχανιών να διαμορφώνουν αυτόνομα την τιμή αγοράς του νωπού γάλακτος ανάλογα με την ποιότητα, συνεπάγεται κατάργηση του ανταγωνισμού στο σύνολο της αγοράς. Σε κάθε περίπτωση, δεν απαιτείται η σύναψη συμφωνίας με άλλες ανταγωνίστριες εταιρίες, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα του γάλακτος, η οποία διασφαλίζεται μέσω άλλων νόμιμων οδών, στις οποίες μπορούν να καταφύγουν οι γαλακτοβιομηχανίες, οι οποίες είναι υπεύθυνες για την ποιότητα του τελικού προϊόντος, όταν δεν πληρούνται οι ελάχιστες προδιαγραφές της νομοθεσίας για την ποιότητα του γάλακτος. Επιπλέον, η διασφαλισή της ποιότητας του γάλακτος δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη συμφωνία περί περιορισμού των μετακινήσεων των παραγωγών, η οποία συνεπάγεται άσκηση πίεσης και στέρηση για τους παραγωγούς εναλλακτικών πηγών διάθεσης του παραγόμενου νωπού γάλακτος και πάντως περιορίζει τον ανταγωνισμό μεταξύ των γαλακτοβιομηχανιών όσον αφορά στην προσφορά καλύτερων τιμών αγοράς νωπού γάλακτος στους παραγωγούς. Περαιτέρω, είναι προφανές ότι η ρύθμιση, με κοινοτική παρέμβαση, της εθνικής ποσόστωσης, δηλαδή της επιτρεπόμενης ποσότητας του παραγόμενου αγελαδινού γάλακτος στη χώρα, δεν εμποδίζει τη λειτουργία του ανταγωνισμού από την πλευρά των γαλακτοβιομηχανιών όσον αφορά την τιμή αγοράς μέσα στα όρια της εκάστοτε καθοριζόμενης ποσόστωσης και συνεπώς, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η επίμαχη συνάντηση της Λάρισας είχε διαπιστωτικό χαρακτήρα και ότι κατ' αυτήν δεν λήφθηκε απόφαση με αντιανταγωνιστικό περιεχόμενο, δοθέντος του ειδικού ρυθμιστικού - θεσμικού πλαισίου της αγοράς του αγελαδινού γάλακτος, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Επίσης, ούτε το επιχείρημα της αύξησης της εθνικής ποσόστωσης, που θα άρχιζε να εφαρμόζεται το 2004, είναι ικανό να δικαιολογήσει την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης συνάντησης και τη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων, διότι το ζήτημα του επηρεασμού της τιμής

πώλησης του γάλακτος από τους παραγωγούς, ενόψει της αύξησης της ποσόστωσης, θα ρυθμιζόταν από την ίδια την αγορά με βάση το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης και όχι από της γαλακτοβιομηχανίες, οποιαδήποτε συμφωνία των οποίων δημιουργεί τεχνητές συνθήκες διαμόρφωσης τιμών και πλήττει τον ανταγωνισμό. Περαιτέρω, [...] εφόσον η συμφωνία για τη συγκράτηση/μείωση των τιμών και την αποφυγή της μετακίνησης των παραγωγών γάλακτος, περιορίζει από τη φύση της τον ανταγωνισμό δεν απαιτείται να έχει εφαρμοστεί στην πράξη και να έχει πραγματι επιφέρει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, δηλαδή τον περιορισμό του ανταγωνισμού και για το λόγο αυτό ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι οι εμπλεκόμενες γαλακτοβιομηχανίες δεν μείωσαν τις τιμές ή δεν τις μείωσαν στο ίδιο ποσοστό, αλλά ούτε και κατά το ίδιο χρονικό σημείο, ενώ το ποσοστό των μετακινήσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών, μετά το 2004, ουσιαστικά δεν μεταβλήθηκε, προβάλλεται αλυσιτελώς. Εξάλλου, [...] δεν πάσχει η προσβαλλόμενη απόφαση εκ του λόγου ότι η Επιτροπή, κρίνοντας ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει η πραγματοποίηση μιας συνάντησης με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού στο πλαίσιο μιας γενικότερης μορφής συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών προς την κατεύθυνση του καθορισμού των τιμών και κατανομής των πηγών εφοδιασμού, χαρακτήρισε την διαπιστωθείσα παράνομη συμπεριφορά διττώς, ως συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική, χαρακτηρισμός που, άλλωστε, δεν προϋποθέτει ταυτόχρονα και σωρευτικά την απόδειξη ότι καθένα από τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποτελούν ένα σύνολο, εμφανίζει τα συστατικά στοιχεία και της συμφωνίας και της εναρμονισμένης πρακτικής και πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα το αντιθέτως προβαλλόμενα με την προσφυγή. Περαιτέρω, άπαξ μία επεξήρηση μετέσχε, ακόμη και χωρίς να έχει ενεργό ρόλο, σε μία ή περισσότερες συνεδριάσεις κατά τις οποίες εκδηλώθηκε η σύμπτωση βουλήσεων επί της αρχής περί θίγουσας τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς και με την παρουσία της συναίνεσε ή,

τουλάχιστον, έδωσε στους λοιπούς μετασχόντες την εντύπωση ότι συναινούσε στο περιεχόμενο της θίγουσας τον ανταγωνισμό συμφωνίας η οποία συνήφθη, θεωρείται ότι μετέσχε στην εν λόγω συμφωνία, εκτός αν αποδείξει ότι αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από την παράνομη συνεννόηση ή ότι πληροφόρησε τους λοιπούς μετέχοντες ότι σκόπευε να μετάσχει στις συνεδριάσεις αυτές έχοντας διαφορετικές προθέσεις από τις δικές τους [...]. Εν προκειμένω, αρκεί που απέδειξε η Επιτροπή ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε στην εν λόγω συνάντηση που είχε σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού και δεν είναι αναγκαίο για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης στο πρόσωπό της να αποδείξει και ότι η προσφεύγουσα είχε συμφωνήσει με τα λοιπά εμπλεκόμενα μέρη, εφόσον μάλιστα δεν έλαβε δημόσια τις απεστάσεις της από το περιεχόμενο της ανωτέρω συνάντησης, το γεγονός δε ότι η προσφεύγουσα δε συμμορφώθηκε με τη συμφωνία ή διαφοροποιήθηκε ως προς τις τιμές δεν αποδεικνύει την αποστασιοποίησή της, ούτε μειώνει την ευθύνη της για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη.». Κατόπιν αυτών, το δικάσαν Εφετείο απέρριψε ως αβάσιμα όσα αντιθέτως υποστήριξε η ήδη αναιρεσείουσα. Στη συνέχεια, το Εφετείο έκρινε ότι «[...] η ανωτέρω παράβαση αποτελεί και παράβαση του άρθρου 81 περ. 1 της Συνθ Ε.Κ., γεγονός που, άλλωστε, δεν αμφισβητείται ειδικώς από την προσφεύγουσα. [...]».

27. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι παρανόμως το δικάσαν Εφετείο απέρριψε, με το προεκτεθέν σκεπτικό, το λόγο της προσφυγής της με τον οποίο ζήτησε την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, διότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού της απέδωσε συμμετοχή σε απαγορευμένη σύμπραξη, χωρίς να προβεί σε ακριβή νομικό χαρακτηρισμό της επίμαχης σύμπραξης ως συμφωνίας ή ως εναρμονισμένης πρακτικής, αλλά αναφέρθηκε αδιακρίτως και στις δύο αυτές έννοιες, ενώ η συμπεριφορά που της αποδόθηκε δεν ήταν σύνθετη. Ο λόγος αναίρεσης που αναφέρεται σε πλημμέλειες της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, αφού το δικάσαν Εφετείο επανειλημμένα

χαρακτήρισε την επίδικη σύμπραξη μόνο ως «συμφωνία» και με βάση το χαρακτηρισμό αυτό, προέβη σε νέα επιμέτρηση του προστίμου, χωρίς να καταλογίσει στην αναιρεσείουσα και «εναρμονισμένη πρακτική», αφού έλαβε υπόψη του, μεταξύ άλλων, ότι δεν αποδείχθηκε εφαρμογή της συμφωνίας αυτής στην πράξη.

28. Επειδή, η αιτούσα προβάλλει ότι δεν είναι νόμιμη η ανωτέρω κρίση του δικάσαντος Εφετείου, περί απόρριψης του λόγου προσφυγής της με τον οποίο αμφισβήτησε τη διάπραξη της πρώτης παράβασης που της αποδόθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, δηλαδή τη συμμετοχή της σε απαγορευμένη από το εθνικό δίκαιο και το δίκαιο της ΕΕ, περιοριστική του ανταγωνισμού, συμφωνία καθορισμού τιμών και κατανομής πηγών εφοδιασμού στην αγορά του αγελαδινού γάλακτος. Στο πλαίσιο του ανωτέρω λόγου, η αιτούσα διατυπώνει διάφορες αιτιάσεις, οι οποίες είναι, στο σύνολό τους απορριπτέες, σύμφωνα με όσα διαλαμβάνονται στη συνέχεια, στις σκέψεις 29-35.

29. Επειδή, πρώτον, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η συμμετοχή υπαλλήλων της στη συνάντηση της Λάρισας δεν αποτελεί απόδειξη της συμμετοχής της σε συμφωνία με αντιανταγωνιστικό περιεχόμενο, ενόψει, μάλιστα, και του ότι, όπως δέχθηκε και το Εφετείο, δεν υπήρξε στην πράξη εφαρμογή τέτοιας συμφωνίας. Ο ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι πλήττει την αναιρετικώς ανέλεγκτη ουσιαστική κρίση του Εφετείου περί τα πράγματα, δηλαδή για την ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ των προαναφερόμενων γαλακτοβιομηχανιών, ανάμεσα στις οποίες και η αιτούσα, προκειμένου να ακολουθήσουν κοινή πολιτική στην αγορά του γάλακτος όσον αφορά στη συγκράτηση ή μείωση των τιμών αγοράς νωπού γάλακτος και στην αποφυγή μετακινήσεων των παραγωγών.

30. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ανεπίτρεπτη αντιστροφή του βάρους απόδειξης, καθόσον, συνεπεία της συμμετοχής της στη συνάντηση της Λάρισας, κλήθηκε να αποδείξει τη μη συμμετοχή της στη συμφωνία που θεωρήθηκε ότι συνήφθη κατά τη συνάντηση αυτή. Ο λόγος

πρέπει να απορριφθεί, διότι, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 25, εφόσον αποδεικνύεται ότι μια επιχείρηση μετέσχε σε σύσκεψη μεταξύ ανταγωνιστριών επιχειρήσεων στο πλαίσιο της οποίας συνήφθη συμφωνία με επιζήμιο για τον ανταγωνισμό χαρακτήρα, συνάγεται νομίμως τεκμήριο περί συμμετοχής της στη συμφωνία, εναπόκειται δε στην επιχείρηση να καταρρίψει το πραγματικό αυτό τεκμήριο, με στοιχεία ικανά να αποδείξουν, μεταξύ άλλων, ότι αποστασιοποιήθηκε δημόσια από το αποτέλεσμα της σύσκεψης, κατά τρόπον ώστε οι λοιποί μετέχοντες να θεωρήσουν ότι απέκλεισε ή τερμάτισε τη συμμετοχή της στη συναφθείσα συμφωνία. Συναφώς, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι είναι εσφαλμένη η κρίση του Εφετείου ότι «[...] το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δε συμμορφώθηκε με τη συμφωνία ή διαφοροποιήθηκε ως προς τις τιμές δεν αποδεικνύει την αποστασιοποίησή της [από αυτήν]». Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι η κρίση περί του εάν ορισμένα περιστατικά στοιχειοθετούν τέτοια δημόσια αποστασιοποίηση, ώστε να οδηγήσουν σε κατάρριψη του ως άνω τεκμηρίου, είναι ουσιαστική και ανάγεται στην αναιρετικώς ανέλεγκτη εκτίμηση των πραγμάτων από το Διοικητικό Εφετείο (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 3.5.2012, C-290/11 P, Comap, σκ. 77-78).

31. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το δικάσαν Εφετείο εσφαλμένα αγνόησε το ρυθμιστικό – θεσμικό πλαίσιο που διέπει την αγορά του αγελαδινού γάλακτος. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί, διότι το Εφετείο έλαβε υπόψη του το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο και το σχετικό με το πλαίσιο αυτό ισχυρισμό της αναιρεσείουσας, τον οποίο απέρριψε ως αβάσιμο, κατά τα προεκτεθέντα, με αιτιολογία την οποία η αναιρεσείουσα δεν πλήττει ειδικώς. Προβάλλεται επίσης ότι το Εφετείο εσφαλμένα αγνόησε την ακροαματική διαδικασία που διεξήχθη ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τα αποδεικτικά έγγραφα που προσκομίστηκαν από τις εμπλεκόμενες γαλακτοβιομηχανίες, καθώς και τις καταθέσεις του μάρτυρα και των παραγωγών-αγελαδοτρόφων, στο πλαίσιο της

διαδικασίας αυτής. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι αναφέρεται όλως αορίστως σε μη λήψη υπόψη διάφορων στοιχείων, χωρίς να μνημονεύεται εάν και πώς είχαν προβληθεί ενώπιον του Εφετείου ουσιώδεις ισχυρισμοί σχετικά με το περιεχόμενο και τη σημασία των στοιχείων αυτών για την κρίση της υπόθεσης.

32. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι εσφαλμένη, διότι το Εφετείο, υιοθετώντας άκριτα τη σχετική εκτίμηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, δέχθηκε ότι η συνάντηση της Λάρισας ήταν μυστική παρά το γεγονός ότι τέτοια μυστικότητα ουδέποτε αποδείχθηκε, αλλά, αντίθετα, κατά την αυτεπάγγελτη έρευνα της Γ.Δ.Α. και κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αποδείχθηκε ότι το επιχείρημα περί μυστικότητας της συνάντησης στερείται οποιασδήποτε βασιμότητας. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι πλήττει την ορθότητα της οικείας ουσιαστικής κρίσης του δικάσαντος Εφετείου. Ο ειδικότερος λόγος ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αναιρετέα, διότι το Εφετείο εσφαλμένα δεν έλαβε υπόψη του ότι, όπως προβλήθηκε με την προσφυγή, ο υπάλληλος της ΔΕΛΤΑ

φερόμενος ως συντάκτης του προαναφερόμενου από 4.6.2004 δακτυλογραφημένου κειμένου σχετικά με τη συνάντηση της Λάρισας, κατέθεσε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού ότι απέστειλε το κείμενο αυτό και στην εταιρεία πρέπει να απορριφθεί, διότι ο ανωτέρω ισχυρισμός της προσφυγής, περί κοινοποίησης εγγράφου σχετικού με το περιεχόμενο της συνάντησης της Λάρισας και σε εταιρεία που δεν παρέστη σε αυτήν, απορρίφθηκε, εμμέσως πλην σαφώς, ως αναπόδεικτος από το δικάσαν Εφετείο, το οποίο, κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη ουσιαστική κρίση του, θεώρησε ότι δεν προέκυψε από κάποιο στοιχείο κοινοποίηση των πρακτικών της συνάντησης στα μέλη του ΣΕΒΓΛΠ που δεν ήταν παρόντα σε αυτήν.

33. Επειδή, το άρθρο 146 Κ.Δ.Δ., σύμφωνα με το οποίο η απόδειξη στηρίζεται και στα στοιχεία του κατά το άρθρο 149 Κ.Δ.Δ.

διοικητικού φακέλου, έχει την έννοια ότι τα περιεχόμενα στο φάκελο αυτό ιδιωτικά έγγραφα, έστω και αν δεν πληρούν τους όρους των άρθρων 169, 170 και 171 Κ.Δ.Δ., συνιστούν καταρχήν νόμιμα αποδεικτικά στοιχεία, εφόσον δεν έχουν προσβληθεί ως πλαστά. Κατά τη συγκλίνουσα άποψη των Συμβούλων και προς την οποία συντάχθηκαν και οι δύο Πάρεδροι, τέτοια έγγραφα λαμβάνονται νομίμως υπόψη από το διοικητικό δικαστήριο, για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 186 Κ.Δ.Δ.. Η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Εφετείο μη νομίμως έλαβε υπόψη του το χειρόγραφο κείμενο που συντάχθηκε κατά τη συνάντηση της Λάρισας από τον θεωρώντας ότι μπορεί κατά νόμον να χρησιμοποιηθεί για τη συναγωγή δικαστικού τεκμηρίου. Σύμφωνα, όμως, με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά το δικάσαν Εφετείο νομίμως, ανεξαρτήτως αιτιολογίας, έλαβε υπόψη του το επίμαχο έγγραφο, το οποίο δεν προκύπτει ότι προσβλήθηκε ως πλαστό, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από την αναιρεσείουσα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα

34. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το δικάσαν Εφετείο έσφαλε, στο μέτρο που έλαβε υπόψη του, προκειμένου να δεχθεί την ύπαρξη συμφωνίας, έγγραφα της ΜΕΒΓΑΛ, καθώς και καταθέσεις παραγωγών ή εκπροσώπων Συλλόγων τους. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι με αυτόν, αφενός, δεν προβάλλεται παράβαση συγκεκριμένου κανόνα δικαίου και, αφετέρου, αμφισβητείται ευθέως η αναιρετικώς ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων από το δικαστήριο της ουσίας.

35. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Εφετείο απέρριψε με εσφαλμένες και μη νόμιμες αιτιολογίες διάφορα επιχειρήματά της (σχετικά με την ειδικότητα και τη θέση των υπαλλήλων της που συμμετείχαν στη συνάντηση της Λάρισας, με την αυτένομη πολιτική τιμών που ακολούθησε μετά από τη συνάντηση, η οποία μαρτυρεί δημόσια αποστασιοποίησή της από την καταλογισθείσα σε βάρος της συμφωνία, με τις συνθήκες που

επικρατούσαν στην αγορά γάλακτος και με το οικείο νομοθετικό πλαίσιο, που δημιουργεί σοβαρές στρεβλώσεις στη σχετική αγορά), από τα οποία μπορούσαν να συναχθούν τεκμήρια για την ανυπαρξία των παραβάσεων που της αποδόθηκαν και για το ότι η συνάντηση της Λάρισας δεν είχε αντικείμενο άλλο από την ποιότητα του γάλακτος. Ο ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, το μεν, διότι πλήττει την αναιρετικώς ανέλεγκτη κρίση του Εφετείου περί τα πράγματα, το δε, διότι αναφέρεται όλως αορίστως σε μη νόμιμες σχετικές αιτιολογίες της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

36. Επειδή, με την προσφυγή της η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιλήφθηκε αναρμοδίως της υπόθεσης, διότι, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 2 του Κανονισμού 1184/2006, το άρθρο 81 της Συνθήκης ΕΚ δεν μπορεί να εφαρμοσθεί σε σύμπραξη που αφορά στην παραγωγή ή στην εμπορία γεωργικών προϊόντων, εάν προηγουμένως δεν έχει αποφανθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εξαίρεσής της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 του εν λόγω Κανονισμού. Επικουρικά, προέβαλε επίσης ότι η επίμαχη συμφωνία έπρεπε να εξαιρεθεί από την απαγόρευση του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 παρ. 1 του ανωτέρω Κανονισμού. Ο λόγος, ως προς αμφότερα τα σκέλη του, απορρίφθηκε ως αβάσιμος από το δικάσαν Εφετείο με το ακόλουθο σκεπτικό: «[...] εν προκειμένω δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που θέτει η ανωτέρω διάταξη, αλλά και η ταυτόσημη διάταξη του προγενεστέρως ισχύοντος Κανονισμού (ΕΚ) 26/92 (άρθρο 2), οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται στενά [...] προκειμένου κάποιες συμφωνίες, αποφάσεις ή πρακτικές, αφορώσες κυρίως γεωργικά προϊόντα, να μην εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 81 παρ. 1 Συνθ. Ε.Κ.. Συγκεκριμένα, δεν συντρέχουν, ούτε η διαδικαστική προϋπόθεση της, κατόπιν αυτεπάγγελτης ενέργειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους ή επιχειρήσεως, εκκρεμοδικίας της υπόθεσης ενώπιον της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής, αλλά ούτε μία από τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που ορίζονται με τη διάταξη αυτή. Ειδικότερα, η συμφωνία αυτή δεν αποτελεί μέρος της εθνικής οργάνωσης αγοράς, καθόσον οι αγοραστές-γαλακτοβιομηχανίες δεν ενεργούν στο πλαίσιο εθνικής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών, η οποία δεν υφίσταται στην Ελλάδα, όπου η κρατική παρέμβαση δεν εμποδίζει τη λειτουργία του ανταγωνισμού, έστω εντός των ορίων της εκάστοτε καθοριζόμενης ποσόστωσης. Περαιτέρω, η συμφωνία αυτή δεν είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση των στόχων της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής που αναφέρονται στο άρθρο 39 (νυν 33) της Συνθήκης, καθόσον δεν προκύπτει ότι δι' αυτής εξασφαλίζεται δίκαιο βιοτικό επίπεδο στο γεωργικό πληθυσμό, αυξάνεται η παραγωγικότητα, σταθεροποιούνται οι αγορές, διασφαλίζεται ο εφοδιασμός και εξασφαλίζονται λογικές τιμές κατά την προσφορά αγαθών στους καταναλωτές, όπως αορίστως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.».

37. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 2 παρ. 2 του Κανονισμού 1184/2006, το Εφετείο απέρριψε το πρώτο σκέλος του ανωτέρω λόγου προσφυγής, με την αιτιολογία ότι δεν συντρέχουν, εν προκειμένω, οι ουσιαστικές προϋποθέσεις εφαρμογής του προαναφερόμενου Κανονισμού. Ο λόγος αυτός, καθ' ερμηνεία του οποίου επαναφέρεται ο ισχυρισμός περί μη εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ χωρίς προηγούμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατά το άρθρο 2 του εν Κανονισμού 1184/2006, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά στη σκέψη 25. Ο ίδιος λόγος, καθό μέρος ήθελε θεωρηθεί ότι αφορά και στην (σιωπηρή) απόρριψη από το Εφετείο του συναφούς ισχυρισμού της ήδη αναιρεσείουσας ότι έπρεπε να έχει υποβληθεί ερώτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 5 του Κανονισμού 1/2003, κρίνεται επίσης απορριπτός, διότι η διάταξη αυτή προβλέπει ευχέρεια, και όχι υποχρέωση, των αρχών

ανταγωνισμού των κρατών μελών να συμβουλευόνται την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με υποθέσεις που αφορούν την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας. Η αναιρεσείουσα προβάλλει επίσης ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 2 του Κανονισμού 1184/2006, το Εφετείο απερριψε και το δευτερο σκελος του ανωτέρω λόγου προσφυγής, με το σκεπτικό ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που θέτει η ρύθμιση του άρθρου αυτού. Ο λόγος αναίρεσης, με τον οποίο επαναλαμβάνεται κατ' ουσίαν ο οικίος λόγος προσφυγής, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, διότι αναφέρεται στη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων εφαρμογής της εξαίρεσης, χωρίς να πλήττει την κρίση του Εφετείου ότι δεν συντρέχει η διαδικαστική προϋπόθεση εφαρμογής της, κρίση η οποία ίσταται, κατόπιν της απόρριψης του προαναφερόμενου λόγου ότι, με βάση το άρθρο 11 παρ. 5 του Κανονισμού 1/2003, έπρεπε να έχει υποβληθεί ερώτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και στηρίζει αυτοτελώς την απόρριψη του λόγου προσφυγής περί εφαρμογής του άρθρου 2 του Κανονισμού 1184/2006 στην επίδικη συμφωνία.

38. Επειδή, η αναιρεσείουσα προέβαλε με την προσφυγή της ότι η επίμαχη συμφωνία μπορεί να εξαιρεθεί από την απαγόρευση του άρθρου 81 παρ. 1 της Συνθήκης ΕΚ, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού. Ο λόγος απορρίφθηκε από το δικάσαν Εφετείο με το ακόλουθο σκεπτικό: «[] από τις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθ Ε.Κ. συνάγεται ότι για να εφαρμοσθεί η εξαίρεση που προβλέπεται με αυτό και μια συμφωνία να εξαιρεθεί από την απαγόρευση της παρ. 1 του ίδιου άρθρου, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά τέσσερις προϋποθέσεις, δύο θετικές και δύο αρνητικές: α) [...] β) [...] γ) [...] δ) [...]. Η απόδειξη της συνδρομής των προϋποθέσεων αυτών βαρύνει τις επιχειρήσεις που την επικαλούνται, οι οποίες οφείλουν να αποδείξουν, βάση εγγράφων αποδείξεων, ότι η εξαίρεση είναι δικαιολογημένη [...]. Ενόψει των ανωτέρω, δεν προκύπτει ότι συντρέχουν οι ανωτέρω

προϋποθέσεις για την εξαίρεση της εν λόγω σύμπραξης από την απαγορευτική διάταξη του άρθρου 81 παρ. 1 Συνθ Ε.Κ., όπως έκρινε και η Επιτροπή Ανταγωνισμού με την προσβαλλόμενη απόφαση. Ειδικότερα, η επίμαχη συμφωνία δεν πληροί καμία από τις προϋποθέσεις αυτές, καθόσον δε συμβάλει καθοιονδήποτε τρόπο στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, ούτε διασφαλίζει δίκαιο τμήμα οφέλους στους καταναλωτές δεδομένου του ότι αποσκοπεί σαφώς στη διατήρηση του περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων, δε θα μπορούσε, επομένως, να θεωρηθεί αναγκαία για την επίτευξη των ως άνω στόχων και επιπλέον καταργεί (δυνητικά) τον ανταγωνισμό σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς νωπού γάλακτος. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα όσα, αορίστως και χωρίς την επκληση συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων, προβάλλει αντιθέτως η προσφεύγουσα [...].».

39. Επειδή, η αναιρεσείουσα, αφού επαναλαμβάνει τα επιχειρήματα που είχε διατυπώσει με τον ανωτέρω λόγο της προσφυγής της, περί εφαρμογής του άρθρου 81 παρ. 3 της Συνθήκης ΕΚ, προβάλλει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι αναιρετέα, διότι δεν έλαβε υπόψη της τους οικείους ισχυρισμούς της. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι το δικάσαν Εφετείο εκτίμησε τους εν λόγω ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας και τους απέρριψε ως αόριστους και αναπόδεικτους, η κρίση δε αυτή δεν πλήττεται από την αναιρεσείουσα κατά τρόπο ειδικό και ορισμένο.

40. Επειδή, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτό ότι «[...] όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, από την έρευνα που διεξήγαγε η Γ.Δ.Α. προέκυψαν τα εξής στοιχεία: 1) Σε πρακτικό με ημερομηνία 30.5.2001 της Ζώνης Γάλακτος της εταιρίας που βρέθηκε στα γραφεία της κατά τον έλεγχο της 6.6.2006 αναφέρονται τα εξής: «[...] 3. Ανταγωνισμός [...] Έχει προγραμματιστεί συνάντηση του Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π. την Πέμπτη 31/5/2001 στην Αθήνα, με θέμα τη μείωση τιμών και μία συνάντηση των Τυροκόμων την Τρίτη 5/6/2001 με το ίδιο θέμα. Για

ό,τι προκύψει από τις δύο αυτές συναντήσεις, θα ενημερωθεί η Ζώνη Γάλακτος. Οι τιμές για τον μήνα Μάιο να είναι ανάλογες της ποιότητας (και των τριών ειδών του γάλακτος)» 2) Σε χειρόγραφο σημείωμα - σε επιστολόχαρτο του ξενοδοχείου Hilton Athens - συνημμένο στην ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ του Δ.Σ. Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π. της 31.5.2001, που βρέθηκε στα γραφεία του Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π. κατά το συμπληρωματικό έλεγχο που διενήργησε η Γ.Δ.Α. από τις 24.10.2006 έως 27.10.2006, αναφέρονται, μεταξύ άλλων: «31/5/2001,

1) Αγελαδινό [...] Ο Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π. να στείλει επιστολή σε όλους που επισημαίνει / ποιότητα ενόψει κοινοτικού ελέγχου/ είναι αυστηρή η νομοθεσία να λέμε / αγελαδινό από Μάιο 1 η Ιουνίου 3 δρχ. στην οροφή / τουλάχιστον 2 δρχ. μέσος όρος / επιχειρηματολογία κοινοτική [...] πρόταση Α.Χ.». [...] Στην προσβαλλόμενη απόφαση [της Επιτροπής Ανταγωνισμού] αναφέρεται ότι το γεγονός ότι το δεύτερο από τα αποδεικτικά στοιχεία αποτελεί χειρόγραφες σημειώσεις της γραμματέως του Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π.

ουδόλως μειώνει την αποδεικτική του βαρύτητα. καθόσον βρέθηκε συνημμένο στη συγκεκριμένη ημερήσια διάταξη του Δ.Σ. του ΣΕΒΓΑΠ της 31.5.2001, όπου σύμφωνα με το πρακτικό της προηγούμενη ημέρας (30.5.2001) της Ζώνης Γάλακτος της εταιρείας ΜΕΒΓΑΛ επρόκειτο να συζητηθεί το θέμα της μείωσης των τιμών. [...]». Στη συνέχεια, το δικάσαν Εφετείο έκρινε ότι από τα προαναφερόμενα έγγραφα στοιχεία «[...] ειδικότερα το από 30.5.2001 εσωτερικό έγγραφο – πρακτικό της Ζώνης Γάλακτος της σχετικά με τη συνάντηση του Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π στις 31.5.2001 και τις συνημμένες στην Ημερήσια Διάταξη της ίδιας συνάντησης χειρόγραφες σημειώσεις της γραμματέως του τελευταίου, αποδεικνύεται πλήρως ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ενώσεως επιχειρήσεων με την επωνυμία Σ.Ε.Β.Γ.Α.Π., μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, προέβησαν, κατά το έτος 2001, στη λήψη

αποφάσεως αναφορικά με τις τιμές του αγελαδινού γάλακτος με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν.703/1977 και του άρθρου 81 παρ. 1 ΣΕΚ και πρέπει, ενόψει όσων έγιναν δεκτά [παραπάνω] ως προς τη σημασία των προερχόμενων από τη ΜΕΒΓΑΛ αποδεικτικών στοιχείων, να απορριφθούν ως αβάσιμα όσα αντιθέτως υποστηρίζονται με την προσφυγή.».

41. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η ανωτέρω κρίση του Εφετείου είναι εσφαλμένη και ότι είναι αναπόδεικτο το συμπέρασμα περί σύμπραξης για καθορισμό τιμών σε επίπεδο ΣΕΒΓΑΠ. Ειδικότερα, προβάλλει, πρώτον, ότι το προαναφερόμενο έγγραφο της δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως στοιχείο ενοχοποίησης άλλων εταιρειών, διότι είναι εσωτερικό και προέρχεται από εταιρεία που υπέβαλε αίτηση επιείκειας, η οποία αποσύρθηκε, μαζί με τα προσκομιθέντα αποδεικτικά στοιχεία. Επιπλέον, ισχυρίζεται, σε σχέση με τις χειρόγραφες σημειώσεις ότι «αρκεί μια ανάγνωσή τους για να πεισθεί το Δικαστήριο ότι το στοιχείο αυτό είναι ανεπίδεκτο δικαστικής εκτίμησης και ότι η λήψη αυτού από την προσβαλλόμενη όχι μόνο παραβιάζει το νόμο αλλά υποτιμά και τη νοημοσύνη». Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί, στο σύνολό του, ως απαράδεκτος, διότι με αυτόν, αφενός, δεν προβάλλεται παραβίαση συγκεκριμένου κανόνα δικαίου, αλλά όλως αορίστως παράβαση νόμου, και, αφετέρου, αμφισβητείται ευθέως η αναιρετικώς ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων και κρίση περί τα πράγματα από το δικαστήριο της ουσίας.

42. Επειδή, η αναιρεσείουσα προέβαλε με την προσφυγή της ότι η κύρωση που απειλήθηκε σε βάρος της για τη δεύτερη παράβαση είναι αόριστη και ασαφής, διότι δεν προκύπτει εάν επιβάλλεται μόνο σε βάρος εκείνων των μελών τα οποία αποδεικνύεται ότι μετείχαν στη συνέχιση ή επανάληψη της παράβασης ή σε βάρος του συνόλου των μελών του ΣΕΒΓΑΠ, αν ισχύει δε το δεύτερο, παραβιάζεται το άρθρο 9 παρ. 1 του Ν. 703/1977. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε σχετικά ότι «[...]

όσον αφορά στη δεύτερη από τις ανωτέρω παραβάσεις (καθορισμός τιμών σε επίπεδο ΣΕΒΓΑΠ). [...] νομίμως επιβλήθηκαν οι ανωτέρω κυρώσεις [...] σε βάρος του ΣΕΒΓΑΠ που αποτελεί ένωση επιχειρήσεων και των μελών του, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποδειχθεί από την Επιτροπή η συμμετοχή καθενός από τα μέλη αυτά στη ανωτέρω συμφωνία, εφόσον η απόφαση που ελήφθη είναι δεσμευτική, σύμφωνα με το καταστατικό του, για όλα τα μέλη της ένωσης και δεν προέκυψε η διαφοροποίηση κάποιου από αυτά ως προς τη συγκεκριμένη συμφωνία. Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα όσα αντιθέτως προβάλλονται με την προσφυγή.».

43. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, η αιτούσα, αφού επαναλαμβάνει το ως άνω λόγο της προσφυγής της, προβάλλει ότι το δικάσαν Εφετείο τον απέρριψε με παντελώς εσφαλμένες και μη νόμιμες αιτιολογίες. Ο λόγος προβάλλεται αορίστως και, κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

44. Επειδή, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτό, αναφορικά με την τρίτη παράβαση που αποδόθηκε στην ΦΑΓΕ ότι «[...] κατά τον έλεγχο που πραγματοποίησε η Γ.Δ.Α., την 20.9.2006, στην εταιρία βρέθηκε, αντίγραφο εκτύπωσης ηλεκτρονικής αλληλογραφίας από τον προς τους (Διευθύνουσα Σύμβουλο),

στο οποίο μεταξύ άλλων αναφέρονται τα εξής: «[...] Προτάσεις αντίδρασης 1. Ήδη έχει σχεδιασθεί σε συμφωνία με ΦΑΓΕ και ΔΕΛΤΑ για προσφορά 2+1 σε όλα τα λευκά με έναρξη 23-08 στη Β. Ελλάδα από Σέρρες έως Έβρο για 3 εβδομάδες. Στόχος το ξεκαθάρισμα μικρών και αναμονή αντίδρασης Friesland. Η ενέργεια θα μετρηθεί. 2. Από 08-09 και πάλι σε συμφωνία με τους πιο πάνω πανελλαδικό λανσάρισμα 2+1 στην αγελάδα πλήρες και 0% (σαν ΜΕΒΓΑΛ μας συμφέρει καθώς ότι ενέργεια έχουμε κάνει στην αγελάδα μέχρι σήμερα μας αφήνει πάντα κάτι θετικό στο τέλος) για 3 εβδομάδες. Η ενέργεια και η αντίδραση επίσης θα

μετρηθούν. Εάν τα πιο πάνω δεν αποδώσουν και δεν ηρεμήσει η Friesland, τότε οίγουρα οι ενέργειες θα κλιμακωθούν και στα στραγγιστά [...]». Περαιτέρω, το δικάσαν Εφετείο έκρινε ότι «[...] από την εκτίμηση του περιεχομένου του [προαναφερόμενου] εγγράφου, ειδικότερα του αντίγραφου εκτύπωσης της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας της 19.8.2004 που εστάλη από στέλεχος της ΜΕΒΓΑΛ προς τη διοίκηση και άλλα στελέχη της εταιρίας αυτής, στο οποίο αναφέρεται ότι έχει ήδη σχεδιασθεί ενέργεια αντίδρασης σε συμφωνία με την προσφεύγουσα και τη ΔΕΛΤΑ - και θα ακολουθήσει άλλη το φθινόπωρο - , η οποία συνίσταται σε προσφορά εκπτώσεων στα λευκά και αγελαδινά γιαούρτια, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι μικροί παραγωγοί και τρίτη ανταγωνίστρια γαλακτοβιομηχανία (Friesland) στην αγορά των γιαουρτιών, προκύπτει σαφώς [...] ότι συνήφθη μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών συμφωνία, η οποία, δια του καθορισμού κοινής εκπτωτικής πολιτικής, έχει αντικείμενο τον καθορισμό τιμών και αντίκειται στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, αλλά και στο άρθρο 81 παρ. 1 Συνθ. ΕΚ, καθόσον [...] υφίσταται επηρεασμός του διακοινοτικού εμπορίου, γεγονός που, άλλωστε, δεν αμφισβητείται ειδικώς με την προσφυγή. Ο λόγος της προσφυγής ότι δεν επαρκεί για την απόδειξη της ανωτέρω συμφωνίας η επίκληση ενός μόνο στοιχείου και μάλιστα εσωτερικού εγγράφου άλλης επιχείρησης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, καθόσον και ένα μόνο έγγραφο στοιχείο αρκεί για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης, όταν από το περιεχόμενό του, την αξιοπιστία του και την αποκαλυπτικότητα του μπορεί να οδηγήσει στην πεποίθηση ότι αυτή διαπράχθηκε [...]. Εν προκειμένω, πρόκειται για έγγραφο που συντάχθηκε σε ανύποπτο χρόνο, για την ενημέρωση ανώτερων στελεχών της εταιρίας, στα γραφεία της οποίας βρέθηκε, το οποίο αναφέρεται σε προτάσεις ενεργειών (εκπτώσεων) στην αγορά γιαουρτιού κατόπιν συγκεκριμένης συμφωνίας που συνήφθη σε προηγούμενο χρονικό σημείο μεταξύ των αναφερόμενων σ' αυτό άλλων δύο γαλακτοβιομηχανιών - σύμφωνα με την προσφεύγουσα είχαν ήδη

αρχίσει οι εν λόγω προσφορές από τον Ιούλιο του 2004 - και βρίσκεται σε πλήρη συνέπεια με την πρακτική που ακολουθήθηκε από τις εταιρίες αυτές στην αγορά γιαουρτιού (ταροχή εκπτώσεων με προσφορές γιαουρτιών 2+1), γεγονός που υποδηλώνει την εφαρμογή της συμφωνίας αυτής στη σχετική αγορά. Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι αντίθετοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας.».

45. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι η ανωτέρω κρίση του δικάσαντος Εφετείου είναι εσφαλμένη, διότι στηρίζεται μόνο σε ένα εσωτερικό έγγραφο της ΜΕΒΓΑΛ, το οποίο ουδέποτε περιήλθε στην ίδια, και έχει περιεχόμενο από το οποίο ουδόλως συνάγεται ότι καταρτίστηκε κάποια συμφωνία. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι αμφισβητεί την αναιρετικώς ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων και κρίση περί τα πράγματα από το δικαστήριο της ουσίας.

46. Επειδή, στο άρθρο 9 του Ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 παρ. 6 του Ν. 2296/1995 (Α' 43) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του Ν. 3373/2005 (Α' 188) ορίζεται ότι: «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν [...] διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 [...] ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφαση της α) [...] β) [...] γ) [...] δ) [...] ε) [...] στ) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. [...].

47. Επειδή, κατ' την έννοια της ως άνω ρύθμισης της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Ν. 703/1977, το μέγιστο του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο σκοπεί όχι μόνο να κολάσει τις παράνομες πράξεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά και να αποτρέψει τόσο τις εν λόγω

επιχειρήσεις, όσο και άλλους επιχειρηματίες από τη μελλοντική παράβαση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, ορίζεται με βάση τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης (κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη της παράβασης χρήση). Εξάλλου, ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησης αποτελεί ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της επιχείρησης, στοιχείων που μπορούν νομίμως να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης (βλ. απόφαση ΔΕΚ μειζ. συνθ. της 28.6.2005, C-189/02 P κ.λπ., Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκ. 242-243, απόφαση ΔΕΚ της 9.11.1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, σκ. 111). Επιπλέον, τα εν λόγω στοιχεία σχετίζονται με την ανάγκη διασφάλισης της αποτελεσματικότητας και της επαρκούς αποτρεπτικότητάς του, η οποία λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ύψους αυτού (πρβλ. απόφαση ΔΕΕ της 17.6.2010, C-413/08 P, Lafarge κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, σκ. 102). Ενόψει των παραπάνω, ο συνολικός (παγκόσμιος) κύκλος εργασιών της επιχείρησης η οποία αποτελεί μέρος παράνομης συμπεραξης συνιστά νόμιμο κριτήριο για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 29.6.2006, C-289/04 P, Showa Denko κατά Επιτροπής, σκ. 17, και απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση Dansk Rørindustri, *op.cit.*, σκ. 257). παράλληλα με το κριτήριο του κύκλου εργασιών στη σχετική αγορά (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση Dansk Rørindustri, *op.cit.*, σκ. 257). Περαιτέρω, ναι μεν η διάρκεια της παράβασης συνιστά προβλεπόμενο από το νόμο κριτήριο για την επιμέτρηση του προστίμου, αλλά σε περίπτωση όπως η παρούσα, όπου η αποδιδόμενη παράβαση συνίσταται σε (συμμετοχή στην) κατάρτιση συμφωνίας με αντανταγωνιστικό περιεχόμενο, χωρίς να αποδίδεται στην επιχείρηση και εφαρμογή της συμφωνίας αυτής στην πράξη, ώστε να ανακύψει και ζήτημα διάρκειας της εφαρμογής της, ο καθορισμός του ύψους του προστίμου διενεργείται νομίμως χωρίς εφαρμογή του κριτηρίου της διάρκειας της παράβασης,

δεδομένου ότι κρίσιμη είναι αυτή καθεαυτή η σύναψη και η ύπαρξη της συμφωνίας, ανεξαρτήτως του χρόνου ισχύος της. Εξάλλου, οι κατευθυντήριες γραμμές τις οποίες εκδίδει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προς ενίσχυση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των επιχειρήσεων, αναφορικά με τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλει, βάσει του άρθρου 9 του Ν. 703/1977, μπορεί μεν, στο μέτρο που ενέχουν αυτοπεριορισμό της ως προς τον τρόπο άσκησης της διακριτικής της ευχέρειας κατά την επιμέτρηση των προστίμων, να δεσμεύουν καταρχήν την Επιτροπή και, κατά τούτο, να παράγουν έννομα αποτελέσματα, αλλά δεν αποτελούν κανόνες δικαίου (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση *Dansk Rørindustri*, *op.cit.*, σκ. 209-211, σχετικά με τις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και η εφαρμογή τους από τη Διεύθυνση δεν υποχρεώνει το Διοικητικό Εφετείο να τους εφαρμόσει, όταν αποφαινεται επί προσφυγής και της οικείας καταλογιστικής πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και προβαίνει, κατ' ενάσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, στον καθορισμό του προσήκοντος ύψους του προστίμου (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 18.9.2003, C-338/00 P, *Wolkswagen* κατά Επιτροπής, σκ. 147). Τέλος, το Διοικητικό Εφετείο, όταν αποφαινεται, κατ' ενάσκηση πλήρους δικαιοδοσίας, επί του προσήκοντος ύψους του προστίμου (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ.), δεν επιτρέπεται να προβαίνει σε αθέμιτες διακρίσεις μεταξύ των προσφευγουσών επιχειρήσεων, στις οποίες επιβάλλεται πρόστιμο λόγω συμμετοχής τους σε μία και την αυτή παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση *Dansk Rørindustri*, *op.cit.*, σκ. 337, απόφαση ΔΕΚ της 18.9.2003, C-338/00 P, *Wolkswagen* κατά Επιτροπής, σκ. 146).

40. Επειδή, το δικάσαν Ξφετείο, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, αφού αναφέρθηκε στις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 703/1977, δέχθηκε τα εξής: «[...] στην από 12.5.2006 ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον

υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 του ν. 703/1977, όπως ισχύει, ορίζεται ότι: "...5. Για τον υπολογισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση, η Επιτροπή χρησιμοποιεί την ακόλουθη μέθοδο. 6. Πρώτον, καθορίζει ένα βασικό ποσό προστίμου για κάθε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. 7. Δεύτερον, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, προσαυξάνει ή μειώνει το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις. 8. Το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής: α) ορίζεται ποσοστό ύψους μέχρι τριάντα τοις εκατό (30%) επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής και β) το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά. Σε περίπτωση που η διάρκεια της παράβασης είναι μικρότερη του έτους, το ποσοστό αυτό υπολογίζεται σε μηνιαία βάση. 9. Σε περίπτωση που η παράβαση ένωσης επιχειρήσεων συνδέεται με τις δραστηριότητες των μελών της, το ανωτέρω ποσοστό υπολογίζεται επί του αθροίσματος των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων των επιχειρήσεων - μελών αυτής. 10. Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της παράβασης, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, τα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το οικονομικό όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν να αποκομίσουν οι παραβάτες, την οικονομική δύναμη της/των επιχειρήσεων που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς. 11. Οι πιο σοβαρές παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως είναι ενδεικτικά οι οριζόντιοι περιορισμοί που αφορούν σε καθορισμό τιμών, η κατανομή αγορών, οι περιορισμοί της παραγωγής, αλλά και ορισμένες καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης θα

τιμωρούνται αυστηρά και παραδειγματικά. Επομένως, όταν πρόκειται για τέτοιου είδους παραβάσεις, το ποσοστό επί των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης που αφορούν στην παράβαση, θα ορίζεται στα ανώτερα προεκτεθέντα όρια (βλ. στοιχείο 8). 12. Για τον υπολογισμό της διάρκειας της παραβάσης λαμβανεται υποψη το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η αντανταγωνιστική συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη. Το ποσοστό επί των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης όπως καθορίστηκε κατά τα ανωτέρω υπολογίζεται για όλη τη χρονική διάρκεια της παράβασης. 13. [...] 14. Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να προσαυξάνεται, εάν συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, όπως: - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση έχει διαπράξει στο παρελθόν διαπιστωμένη παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού. Στην περίπτωση που πρόκειται για την ίδια ή παρόμοια παράβαση, η προσαύξηση ανέρχεται μέχρι ποσοστού 100% επί του βασικού ποσού του προστίμου, - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αρνήθηκε να συνεργαστεί ή αποπεράθηκε να παρεμποδίσει την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς της επί της συγκεκριμένης υπόθεσης, - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε ηγετικό ρόλο στην παράνομη συμπεριφορά ή είχε προτρέψει άλλες επιχειρήσεις να την υιοθετήσουν. Κατά την εκτίμηση του κριτηρίου αυτού, η Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα σε τυχόν ενέργειες που έχουν γίνει από την εμπλεκόμενη επιχείρηση, προκειμένου να εξαναγκάσει άλλες επιχειρήσεις να συμμετάσχουν στην πραγματοποίηση της παράβασης ή προκειμένου να επιβάλει αντίποινα σε βάρος άλλων επιχειρήσεων, με σκοπό να θέσει σε εφαρμογή τις παράνομες πρακτικές. 15. Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να μειώνεται, εάν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις, όπως: - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση παρέχει αποδείξεις ότι έχει παύσει την παράβαση ύστερα από την πρώτη παρέμβαση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (π.χ. διενέργεια επιτόπιου ελέγχου), - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι από αμέλεια οδηγήθηκε στην παράβαση, - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση παρέχει αποδείξεις ότι

η εμπλοκή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη, ή ότι στην πράξη με σαφή και ουσιαστικό τρόπο αντιτάχθηκε στην εφαρμογή της παράνομης συμπεριφοράς, - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής του Προγράμματος Επιείκειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού.¹⁶ Εφόσον συντρέχουν τόσο επιβαρυντικές όσο και ελαφρυντικές περιστάσεις, το βασικό ποσό του προστίμου αρχικά προσαυξάνεται κατά την κρίση της Επιτροπής με βάση τις επιβαρυντικές περιστάσεις και στη συνέχεια το ποσό που προκύπτει μειώνεται με βάση τις ελαφρυντικές περιστάσεις. 17. [...] 18. [...] 19. [...] 20. [...] 21. Προκειμένου να διασφαλισθεί ο αποτρεπτικός χαρακτήρας του προστίμου, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να αποκλίνει από τη μέθοδο που εισάγεται με την παρούσα Ανακοίνωση, σε κάθε περίπτωση που οι ιδιαιτερότητες ορισμένης υπόθεσης το υπαγορεύουν.[...]". Σύμφωνα με γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, είναι επιτρεπτός ο κατ' αυτοδέσμευση της διοικήσεως ορισμός από αυτή κριτηρίων ως προς τον τρόπο ασκήσεως της διακριτικής εξουσίας που της παρέχει ο νόμος, όταν ο ίδιος ο νόμος δεν περιέχει σχετική πρόβλεψη, προκειμένου να διασφαλισθεί, κατά την εκάστοτε ενάσκηση της αρμοδιότητάς της, η τήρηση ενιαίου μέτρου κρίσης, αλλά και η καθ' ομοιόμορφο τρόπο εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, κατά την εκάστοτε ενάσκηση αυτής αρμοδιότητας [...]. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, όσον αφορά στην διαπιστωθείσα πρώτη παράβαση της οριζόντιας συμφωνίας καθορισμού τιμών και κατανομής αγορών στην αγορά του νωπού γάλακτος, με την προσβαλλόμενη απόφαση, υποχρέωσε την προσφεύγουσα να παραλείψει την παράβαση στο μέλλον και επέβαλε σε βάρος της πρόστιμο ίσο με ποσοστό των ακαθάριστων εσόδων της σχετικής αγοράς αγελαδινού γάλακτος του έτους 2004, συγκεκριμένα πρόστιμο ποσού 9 130 320 ευρώ. Ο υπολογισμός του προστίμου έγινε, όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη, ύστερα από συνολική αξιολόγηση

των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν και αφού ελήφθησαν υπόψη της τα κριτήρια που τίθενται με την ανωτέρω Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία ορίσθηκαν κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται για τις παραβάσεις του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, ελήφθησαν υπόψη οι εξής παράγοντες: α) ότι η επίμαχη παράβαση είναι ιδιαίτέρως σοβαρή β) ότι στη σχετική αγορά απειλήθηκαν να προκληθούν σημαντικά αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα μεταξύ εταιριών με μεγάλη οικονομική δύναμη που αγοράζουν το 57% - 70% της συνολικής παραγωγής νωπού γαλακτος στην ελληνική επικράτεια και οι οποίες επιδίωξαν με τον τρόπο αυτό να αποκομίσουν σημαντικά οικονομικά οφέλη γ) ότι ενόψει των ανωτέρω δικαιολογείται η επιβολή προστίμων που κινούνται στις υψηλότερες κλίμακες των προβλεπόμενων από την ανωτέρω Ανακοίνωση προστίμων δ) ως ελαφρυντική περίπτωση τη συνεργασία που επέδειξαν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της όλης διαδικασίας και ε) το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης στην παράβαση και στ) η οικονομική δύναμη καθεμιάς από αυτές.». Στη συνέχεια, το δικάσαν Εφετείο έκρινε ως εξής επί των αιτιάσεων της προσφυγής αναφορικά με τον καθορισμό του ύψους του προστίμου για την πρώτη παράβαση: «[...] η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, όσον αφορά τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου για την παράβαση αυτήν, ότι, σύμφωνα με την από 12.5.2006 ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων, εφόσον η τελευταία δέχτηκε ότι δεν προέκυψε εφαρμογή της επίμαχης συμφωνίας στην πράξη, ότι, δηλαδή, δεν προέκυψε πραγματικός της αντίκτυπος στη σχετική αγορά, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η επίμαχη συνάντηση της Λάρισας έλαβε χώρα στις 31.5.2004, ότι η παράβαση διαπράχθηκε στιγμιαίως και ότι το πρόστιμο θα έπρεπε να υπολογιστεί, με την προσβαλλόμενη απόφαση, βάσει του κύκλου εργασιών της εταιρείας της στην αγορά του αγελαδινού γάλακτος, μόνο για το μήνα Μάιο του 2004. Επομένως, ο καθορισμός του προστίμου

σε ποσοστό του κύκλου εργασιών της για το σύνολο του έτους 2004 καθιστά την προσβαλλόμενη απόφαση πλημμελή και ακυρωτέα και για το λόγο αυτό. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι η επίμαχη συμφωνία, που αφορά οριζόντια σύμπραξη για τον καθορισμό των τιμών αγοράς και την κατανομή των πηγών εφοδιασμού, περιλαμβάνεται στις πολύ σοβαρές παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού [...], ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι δεν τέθηκε σε εφαρμογή ή δεν παρήγαγε αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα στην οικεία αγορά και για το λόγο αυτό, νομίμως η Επιτροπή Ανταγωνισμού καθόρισε το πρόστιμο με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής και κατ' εφαρμογή της παρ. 8α της πιο πάνω ανακοίνωσης, σύμφωνα με την οποία το βασικό ποσό του προστίμου καθορίζεται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της παράβασης. σε ποσοστό επί των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα που αφορούν στην παράβαση για ολόκληρο το έτος 2004. Εξάλλου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, εφόσον δεν απέδειξε τα αποτελέσματα της επίμαχης συμφωνίας, ούτε, άλλωστε, είχε την υποχρέωση να το πράξει, δοθέντος ότι η επίμαχη συμφωνία έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, έλαβε πάντως υπόψη της, κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης, το γεγονός ότι δεν αποδείχθηκε ότι η εν λόγω συμφωνία τέθηκε σε εφαρμογή και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο αντίθετος ισχυρισμός της προσφεύγουσας. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν αποδεικνύεται ο αποδιδόμενος σ' αυτήν από την Επιτροπή ηγετικός ρόλος. εκ μόνου του γεγονότος ότι το σχετικό δακτυλογραφημένο πρακτικό της συνάντησης συνέταξε και απέστειλε στις άλλες επιχειρήσεις ο εκπρόσωπός της στην Λάρισα. Ο ισχυρισμός αυτός της προσφεύγουσας είναι βάσιμος, διότι δεν επαρκεί το στοιχείο αυτό, εφόσον δεν συντρέχουν άλλα στοιχεία, όπως αυτά που αναφέρονται στη 15η διάταξη της ανωτέρω Ανακοίνωσης π.χ. ενέργειες της προσφεύγουσας προκειμένου να εξαναγκάσει τις άλλες επιχειρήσεις να μετάσχουν στην επίμαχη συνάντηση

ή να εφαρμόσουν τη συμφωνία, ικανά να αποδείξουν ότι η προσφεύγουσα είχε ηγετικό ρόλο ως προς τη συγκεκριμένη συμφωνία. Ακολούθως, το δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη και συνεκτιμώντας τα ανωτέρω, ιδίως το είδος και τη σοβαρότητα της παράβασης, η οποία επηρεάζεται σημαντικά από το γεγονός ότι δεν αποδείχθηκε η εφαρμογή της στη σχετική αγορά [...], τις συνθήκες που ισχύουν στην αγορά γάλακτος στην Ελλάδα, καθώς και το μέγεθος και την οικονομική δύναμη της προσφεύγουσας – συνολικός κύκλος εργασιών έτους 2004, 352.799.000 ευρώ [...] και, ως ελαφρυντικά στοιχεία, ότι η προσφεύγουσα δεν είναι υποτροπή και ότι συνεργάσθηκε κατά την διερεύνηση των παραβάσεων, κρίνει ότι το πρόστιμο που της επιβλήθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού πρέπει να μειωθεί σε ποσοστό επί των ακαθάριστων εσόδων της από φρέσκο αγελαδινό γάλα έτους 2004, δηλαδή σε 6.086.880 (76.086.000x) ευρώ, ποσό που κρίνεται εύλογο και ανάλογο με τη σοβαρότητα και τη σημασία της παράβασης, αλλά και επαρκές για την εξασφάλιση της αναγκαίας αποτρεπτικής δράσης του και απορρίπτει ως αβάσιμους τους αντίθετους ισχυρισμούς των διαδίκων.».

49. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι, κατά παράβαση του άρθρου 9 παρ. 2 του Ν. 703/1977, του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ, του άρθρου 23 παρ. 3 του Κανονισμού 1/2003, της αρχής της αναλογικότητας και των ως άνω κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής Ανταγωνισμού, το δικάσαν Εφετείο απέρριψε, με την προεκτεθείσα αιτιολογία, τον ισχυρισμό της προσφυγής της ότι η επίδικη πράξη ήταν πλημμελής ως προς τον καθορισμό του ύψους προστίμου για την πρώτη παράβαση, διότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν είχε συνεκτιμήσει νομίμως το στοιχείο της διάρκειας της παράβασης. Ο λόγος αυτός, καθ' ερμηνεία του οποίου προβάλλεται και αντίστοιχη πλημμέλεια στο πλαίσιο της επιμέτρησης του προστίμου από το δικάσαν Εφετείο, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά στη σκέψη 47, δεν ανέκυπτε, εν προκειμένω, ζήτημα μείωσης του προστίμου κατ' εφαρμογή

του κριτηρίου της διάρκειας της παράβασης, εφόσον αποδόθηκε στην αιτούσα μόνο συμμετοχή σε ανιανταγωνιστική συμφωνία, όχι και εφαρμογή της συμφωνίας αυτής στην πράξη, ελήφθη, δε, υπόψη από το Εφετείο, κατά την επιμέτρηση του προστίμου, ότι δεν αποδείχθηκε εφαρμογή της συμφωνίας στη σχετική αγορά.

50. Επειδή, η αναιρεσεύουσας προβάλλει ότι, κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, το δικάσαν Εφετείο έλαβε υπόψη του το μέγεθος και την οικονομική της δύναμη (παγκόσμιο κύκλο εργασιών έτους 2004), κατά παράβαση του άρθρου 9 του Ν. 703/1977, του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ, της αρχής της αναλογικότητας, της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της αρχής *ne bis in idem*. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά στη σκέψη 47, ως προς τη νομιμότητα της συνεκτίμησης του μεγέθους και του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης, κατά την επιμέτρηση του εις βάρος της προστίμου. Ο ειδικότερος ισχυρισμός της αναιρεσεύουσας ότι η λήψη υπόψη από το Εφετείο του μεγέθους και του συνολικού κύκλου εργασιών της ενέχει χειροτέρευση της θέσης της και, επομένως, παραβίαση του άρθρου 79 παρ. 5 του Κ.Δ.Δ. πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι το δικάσαν Εφετείο προέβη σε μείωση του ύψους του προστίμου που είχε επιβάλει η Επιτροπή Ανταγωνισμού και επομένως δεν κατέστησε χειρότερη της θέσης της προσφεύγουσας, κατά την έννοια της ως ανω οιαταξης Κ.Δ.Δ., η οποία ορίζει ότι «[η] χειροτέρευση της θέσης του προσφεύγοντος διαπιστώνεται από τη συνολική έκβαση της δίκης».

51. Επειδή, η αιτούσα τροβάλλει ότι το δικάσαν Εφετείο εσφαλμένα απέρριψε (σιωπηρά) τον ισχυρισμό που διατύπωσε με την προσφυγή της ότι, σύμφωνα με το σημείο 22 της προαναφερόμενης από 12.5.2006 ανακοίνωσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου έπρεπε να συνεκτιμηθούν και «άλλα κρίσιμα οικονομικά μεγέθη, τα οποία αποτυπώνουν την πραγματική οικονομική [της] κατάσταση και καταδεικνύουν τη δυσχέρεια καταβολής ενός τόσο

μεγάλου ποσού». Ο λόγος, στο μέτρο που αφορά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, διότι το δικάσαν Εφετείο, τελικώς, δέχθηκε ότι η επιμέτρηση του προστίμου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν ήταν νόμιμη, για άλλο λόγο, και, περαιτέρω, προέβη το ίδιο, κατ'ενασκήση πλήρους δικαιοδοσίας, σε νέα επιμέτρηση του προστίμου. Ο ίδιος λόγος, καθότι μέρος αφορά την επιμέτρηση του προστίμου από το δικάσαν Εφετείο, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι, ανεξαρτήτως του εάν το οικασαν Εφετείο είχε υποχρέωση να λάβει υπόψη την - κατά τα προβληθέντα - δυσχέρεια καταβολής του επίδικου προστίμου, δεδομένου ότι μια τέτοια υποχρέωση ούτε προβλέπεται από το άρθρο 9 του Ν. 703/1977, το οποίο, αντίθετα, προβλέπει τη λήψη υπόψη των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη της παράβασης χρήση, ούτε απορρέει από την ως άνω ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ενόψει όσων έγιναν δεκτά στη σκέψη 47 ως προς τη νομική φύση και τη (μη) δεσμευτικότητα των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τη διενέργεια της επιμέτρησης από το Διοικητικό Εφετείο, πάντως, ο ισχυρισμός περί δυσχέρειας καταβολής του επίδικου προστίμου προβλήθηκε όλως αορίστως και χωρίς επίκληση οποιουδήποτε αποδεικτικού στοιχείου και, συνεπώς, δεν ήταν ουσιώδης και νομίμως απορρίφθηκε από το Εφετείο.

52. Επειδή, η αιτούσα προβάλλει ότι το δικάσαν Εφετείο εσφαλμένα αγνόησε τους ισχυρισμούς της προσφυγής της ότι, κατά την επιμέτρηση του προστίμου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού παρανόμως συνεκτίμησε τον συνολικό κύκλο εργασιών της και δεν έλαβε υπόψη της τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης, καθώς και τις ελαφρυντικές περιστάσεις οι οποίες συνίσταντο στο ότι ποσοστό του συνολικού κύκλου εργασιών της πραγματοποιείται από εξαγωγές, ιδίως στις Η.Π.Α., στο ότι δεν αποδείχθηκε εφαρμογή της συμφωνίας στην πράξη και στο ότι

δεν είχε πρόθεση περιορισμού του ανταγωνισμού, αφού παρέστη στη συνάντηση με τους υπεύθυνους του Τμήματος ποιότητας. Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, διότι το δικάσαν Εφετείο δέχθηκε ότι η επιμέτρηση του προστίμου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν ήταν νόμιμη, για άλλο λόγο, και, περαιτέρω, προέβη το ίδιο, κατ' ενάσκηση πλήρους δικαιοδοσίας, σε νέα επιμέτρηση του προστίμου. Ο ίδιος δε λόγος, καθό μέρος ήθελε θεωρηθεί ότι αφορά την επιμέτρηση του προστίμου από το δικάσαν Εφετείο, πρέπει να απορριφθεί, (α) όσον αφορά τη λήψη υπόψη του συνολικού κύκλου εργασιών, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις σκέψεις 47 και 50, (β) όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης, σύμφωνα με τα κριθέντα στις σκέψεις 47 και 49, (γ) σε σχέση με τη σοβαρότητα της παράβασης, διότι δεν πλήττεται ειδικώς η σχετική κρίση του Εφετείου, (δ) αναφορικά με τον ισχυρισμό περί εξαγωγών, διότι δεν αφορά σε ελαφρυντική περίπτωση, (ε) όσον αφορά τη μη εφαρμογή της συμφωνίας στην πράξη, διότι το στοιχείο αυτό συνεκτιμήθηκε κατά την επιμέτρηση του προστίμου από το Εφετείο, και (στ) αναφορικά με την έλλειψη πρόθεσης περιορισμού του ανταγωνισμού, συναγόμενη από την ιδιότητα όσων την εκπροσώπησαν στη συνάντηση της Λάρισας, διότι, αφενός, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά σε ελαφρυντική περίπτωση, αλλά αποτελεί, κατ' ουσίαν, επανάληψη ισχυρισμού της προσφυγής με τον οποίο αυτή αρνήθηκε τη διάπραξη της παράβασης που της αποδόθηκε.

53. Επειδή, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το δικάσαν Εφετείο εσφαλμένα δέχθηκε ότι ισχυρίσθηκε με την προσφυγή της ότι δεν αποδεικνύεται ο αποδιδόμενος σ' αυτήν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού ηγετικός ρόλος, εκ μόνου του γεγονότος ότι το σχετικό δακτυλογραφημένο πρακτικό της συνάντησης συνέταξε και απέστειλε στις άλλες επιχειρήσεις ο εκπρόσωπός της στην Λάρισα, δεδομένου ότι ουδόλως προέβαλε με την προσφυγή της τέτοιο ισχυρισμό. Ωστόσο, η αναιρεσείουσα ωφελήθηκε από την ως άνω παραδοχή του Εφετείου, το οποίο, αφού θεώρησε βάσιμο τον εν λόγω ισχυρισμό, προέβη σε νέα επιμέτρηση και, τελικώς, σε μείωση

του σε βάρος της προστίμου για την πρώτη παράβαση. Εξάλλου, η αναιρεσείουσα δεν προβάλλει, και δη κατά τρόπο ειδικό και ορισμένο, ότι βλάπτεται από το αιτιολογικό της επίμαχης κρίσης του Εφετείου. Συνεπώς, ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως προβαλλόμενος δίχως έννομο συμφέρον (πρβλ. ΣτΕ 754/2012, 525/2011).

54. Επειδή, τούτων έπεται ότι η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Διά ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου.

Επιβάλλει στην αιτούσα τη δικαστική δαπάνη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία ανέρχεται σε εννιακόσια είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 19 Μαρτίου και στις 14 Μαΐου 2013

Ο Πρόεδρος του Β' Τμήματος Ο Γραμματέας του Β' Τμήματος

Φ. Αρναούτογλου

Ι. Μητροτάσιος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 12ης Ιουνίου 2013.

Η Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος

Η Γραμματέας

Ε. Γαλανού

Κ. Ανδρέου

